

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hétre 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hétre 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fl.
minden következőnél 16 flár.

Kyrtár petit sora 40 flár.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, február 16.

Mai számunk főbb közleményei:

- Az erősödő új párt.
- Az aradmegyei képviselőjelölések.
- Letartóztatott képkereskedő.
- Justh Gyula sztrájkol?
- Az elmerült postagőzös.
- Utolsó felvonás.
- A szerelem halottja.
- Divatsevegés.

Temetés után.

Arad, február 15.

Az alkotmánypártot eltemették. A temetési aktus híjával volt a különösebb meghatottságnak. Ha valaki párhuzamot keresett a hétfő esti pártfőelosztás és a szabadelvűpártot megszűntető, emlékezetes pártértekezlet között, hát emezt sokkal nagyszerűbbnek, jelentősebbnek kell találnia. Akkor egy hatalmas párt, annak tulnyomó része a remeteségbe indult, most pedig a főeloszó párt tagjai többnyire csak klubot cseréltek.

De a halottakkal szemben nem lehet az ember olyan hálátlan, hogy a hivatását, a szerepét, — amelyet betöltött — egészen méltatlansággal hagyja. Egyet el kell ismerni.

Igen nehéz, válságos időben, mikor lehetetlennek látszott, hogy a többségbe került közjogi radikális irányzattal szemben tovább is fenn lehessen tartani a dualisztikus alapot, az alkotmánypárt volt az, melynek az a szerep jutott, hogy a teljes fel-

fordulást megakadályozza és vissza vezesse az országot arra az utra, ahol király és nemzet újból találkozhatnak. Nem mondhatjuk, hogy ez egy önként vállalt szerep volt. Kötelessége volt a pártnak és vezéreinek ezt megtenni, annál is inkább, mert ép Andrassy és társainak magatartása idézte elő a dualisztikus politika régi táborának szétveretését és maguknak a vezéreknek kellett legjobban megdöbbenni a megnyíló örvény láttára, mely a szabadelvűpárt bukása után az ország állami létét elnyelni fenyegette. Kötelessége volt tehát a disszidensekből alakult alkotmánypártnak arról gondoskodni, hogy magatartásából ne háramoljanak az országra jóvá nem tehető károk és ne kerüljön az ország egy mindent elnyelő kaoszba.

Nehéz feladat volt, mely másképp, mint kompromisszumokkal, nem is volt teljesíthető, de ezek a kompromisszumok legalább arra vezettek, hogy az egész koalíciós éra alatt is hatvanhetes, dualisztikus alapon mozgott az ország kormányzata, ahogy a koalíciós kormányzat identikus volt az alkotmánypárt elvi álláspontjával.

De az alkotmánypárt egész léte Andrassy Gyula gróf személyéhez volt kötve. Andrassy jelességei voltak a párt jelességei, Andrassy hibái voltak a párt hibái. Andrassy politikai útján tévedett, tévedéseit a képviselőházban elmondott utóbbi beszédjében férfiasan

bevallotta, talán a századnyelvhez való makacs ragaszkodását is hibásnak tartja ma már. Ezek a hibák azonban nem változtatnak Andrassy jellemrajzán. Magát és pártját mégis a politikai morál magaslatán tartotta meg, de ezzel épúgy kivégezte pártját, mint annakidején Tisza István gróf megalakulást nem ismerő politikai és egyéni becsületessége a szabadelvűpárt feloszlását okozta. Politikailag és a pártérdek szempontjából hibás volt Andrassy megvalósíthatatlan ragaszkodása a lényegükben nem is nagyjelentőségű katonai engedményekhez, de nem lehet megtagadni a személyes nagybecsülést attól a férfutól, aki inkább visszavonul, minthogy lemondjon arról, amiért sikra szállt. Az ő visszavonulásával azonban az alkotmánypártnak létjogosultsága is megszűnt.

Voltak egyesek a pártban, kik inkább szerették volna, hogy Andrassy Khuennel szemben is arra az álláspontra helyezkedjen, melyet Fejérváryval szemben foglalt el. A párt ily határozott ellenzékiességgel talán saját magát fenntarthatta volna, mindenestre Khuen vállalkozásának sikerét nagyon megnehezítette volna. De ép ez utóbbit nem akarta Andrassy, kit a négyéves koalíciós uralom teljesen meggyőzött arról, hogy egy újabb koalíció végveszélybe döntene az országot. Ha pedig az alkotmánypárt nem csinál ellenzéket, mint-

Miért kártyáznak az emberek?

Irta: Alfa.

Mikor a pártinak vége volt, a játékosok azonnal széjjel futottak, még jóccakát sem igen mondtak a háziasszonyoknak. Ez szelid gunyos mosolylyal nézett utánuk, azután én hozzám fordult:

— Valahányszor játszani látom magukat, mindig ugyanaz az érzésem van: érthetetlennek találom a jelenetet. Mihelyt a játékosasztalhoz ülnek az urak, egészen mások lesznek, mintha más világba kerültek volna. Csodálatos automatakká válnak, akik számára semmi sem létezik, csak a kártya. Péter, a nagy tudós, ezer mérföldnyire van tudományától; Pál, a híres orvos, talán azt sem tudja, hogy hívják; maga, aki különben szelid és kissé álmodozó, figyelmes, mint egy ragadozó és szigorú, mint egy ezredes; a legnyughatatlanabb pedig a negyedik, akinek mozdulatait tíz másodpercre sem lehet kiszámítani, órákig nem mozdul el helyéről. Mind a négy ur komoly, mint a gép, biztos mint a gép, szabályos, mint a gép, mintha valaki elbűvölte volna őket. Nyolc óra tájban a varázs kezd eszlani. Az urak ébrednek álmaikból. A lezármolás alatt szemmel láthatólag megváltoznak, ismét tudnak magukról és a világról. Öt perccel később elszélednek. A lépcsőházban már alig tudják, hogy játszottak. Hogyan lehetséges mindez? Mi történik magukkal, mikor játszanak?

— Engedje meg kérem, hogy néhány tény-

beli állítást helyre igazítsam. Tiltakozom az automata ellen. Játékunk éppenséggel nem automatikus. Maga nem sejtí, mennyi felfüggetlés, vállalkozó erő kell a játékhoz. Az egész idő alatt nem fordul elő két egészen egyforma párti. Mindegyikhez más magatartás, más kezelés, más mimika kell. Ha valaki az orromról le tudja olvasni, milyen kártyám van, vége a mulatságnak. Folyton változtatnunk kell a taktikánkat, hogy törbe csalhassuk ellenfeleinket. Es ezt nevezi maga automatizmusnak! Azután hogy volnánk mi komolyak! Komolyak vagyunk mint a macska, ha játszik az egérrel. Micsoda üvöltések vannak, ha sikerül az üldözött vadat leteríteni. A győző öntudata akkora, mint a világ és még valamivel nagyobb, a legyőzött bosszút esküszik belsejében és ha sikerül bosszút állania, mindennek eltörpülnek előtte. Lássuk, nagyságos asszonyom, maga ezt nem érti, maguk nem tudnak kártyázni. Maguk játék közben is ezer dologra gondolnak, az özsonnára, a cselédre, talán még a frizurára is. Mi koncentrálni tudjuk magunkat, hogy derék munkát végezhessünk, ez az egész.

— De hiszen éppen ezt nem értem. Hogyan lehet ilyen dologba annyira elmerülni? Maga is elismeri azzal, hogy mialatt kártyáznak, egészen más világban élnek. Ezért tetszenek annyira másoknak, mint az alvajárók, kiket nem a szemük vezérel és mégis biztosan járnak. Igaz, hogy nevetnek, lármáznak, ujjonganak és kétségbeesnek, de mintha hipnotizálva volnának, azért tessék rám a gépemberek hatá-

sát. Valami idegen hatalom parancsol maguknak, amíg csak föl nem ébrednek. Ha négy ember például tanácskozik és én tudom, miről van szó, akkor a vita tárgyából és céljából megértem magukviselkedését. Ha négy ember valamely közös munkát végez, akkor a munka természete, folyamata, célja megmagyarázza eljárásukat. Ha magukat kártyázni látom, akkor észreveszem gesztusaikat, hallom beszédjeiket, megfigyelem indulataik nyilvánulásait, de nem tudom, mit akarnak, mit céloznak és az egész dolog csodálatos és érthetetlen.

— De hiszen, kérem, játéknak is célja van; győzni, nyerni akarunk. Igaz, hogy kisíte játszunk és a pénz nem igen jön tekintetbe, de azért pénzbe játszunk és aki tíz koronát nyer, boldogabb, mintha munkával száz forintot szerzett volna. Ez hozzátartozik a játékhoz. Öt perccel később már nem tudja, hogy nyert-e, vagy vesztett, de öt perccel később már nem játszik. Amíg játszik, a nyereség, vagy veszteség körül forog minden, hisz azért játszik. Ne felejtse, kérem, hogy a pénz, melyet nyer, győzelmenek kézzelfogható bizonyítéka és a győzelem érzete végett fontos a pénz. Azután vannak, akik csak nyereség végett játszanak, a professzionátus játékosok. Csak nem fogja mondani, hogy azok nem tudják, mit akarnak, mit csinálnak?

— Kedves barátom, most már látom, hogy vagy nem akarja, vagy nem tudja a dolgot megmagyarázni. A professzionátus játékosokat hagyjuk el, azok nem játszanak, azok dolgoznak, azok pénzt akarnak keresni, azokat egy

hogy nem is lehet ellenzék, mert akkor saját hatvanhetes alapja ellen kellene harcolnia, csak úgy munkálkodhatnak tagjai az ország javára, ha fenntartás nélkül csatlakoznak a hatvanhetes alapon álló új kormánypárt-hoz. Andrásyt személyesen megakadályozza e nyílt, őszinte csatlakozáshoz az a beszéd, melylyel a Ház elnapolását királyi kéziratral alkotmányellenes ténynek deklarálta, tehát félre kell állania, az ő félrevonulásával azonban megszűnik az alkotmánypártnak létjogosultsága, ütött utolsó órája. A tegnapi gyűléssel megszűnt az alkotmánypárt lenni, feloszlásával az új pártalakulás eredményes zászlóbontásának nagy akadálya el van hárítva.

Az erősödő új párt.

Tömeges belépés a Nemzeti Munkapártba.

— Fővárosi tudósítónk telefonjelentése. —
Arad, február 15.

A politikai krónikában ma nem sok följegyezni való van. Különbözőbb események nem történtek. Az alkotmánypártból ma huszonnyolcan léptek be a Nemzeti Munkapártot viselő kormánypártba. A belépők között van Mikszáth Kálmán is, aki vidáman eldiskurált ma a pártkörben. Hírek szerint a néppártnak több tagja is belép az új pártba. Khuen gróf miniszterelnök ma hosszasan tárgyalt a főispáni állások betöltése ügyében s talán már csütörtökön megjelenik a kinevezések egy része.

Mai híreink ezek:

Csatlakozás a kormánypárthoz.

— Az alkotmánypártiak Khuen mellett. —

Az alkotmánypárt felosztása után a pártnak egyrésze már tegnap este úgy határozott, hogy ma délelőtt tanácskozássra jön össze s

megállapodik abban, hogy milyen körülmények között vesz részt a Khuen-féle új-párt megalakításában. Zichy János gróf, Návay Lajos és Szilassy Zoltán meghívására ma délelőtt tizenegy órakor az alkotmánypárt klubjában a volt pártnak összesen huszonnyolc tagja gyűlt össze. Nagy feltűnést keltett, hogy a Wekerle-kormány egy tagja, Jekelfalussy Lajos volt honvédelmi miniszter is megjelent. Ezekon kívül megjelentek: Heinrich Antal, Péchy Zsigmond, Pescha Miklós, Nyegre László, Siegescu József, Szinnyei-Merse Félix, Czobor László, Raisz Aladár, Teszelszky József, Karácsonyi Jenő gróf, Markbreit Gyula, Uhlig Leó, Szivák Imre, Mihalovich Endre, Markhót Aladár, László Mihály, Eszterházy Béla, Emődy József, Dániel Tibor báró, Csepregy István, Czibur Bertalan, Ciocán János, Badinyi Lajos és Burdia Szilárd. Az összehívók úgy számítottak, hogy legalább negyvenen fognak összejönni.

Nagy Ferenc, aki az alkotmánypárt alelnöke volt, már tegnap belépett a Nemzeti Társaskörbe. Zichy János gróf nyitotta meg a mai értekezletet. Kijelentette, hogy bizalmas értekezletre hívta egybe a pártot s fölkerlte Návay Lajost az értekezlet tárgyának az ismertetésére.

Návay Lajos válaszolt a legújabb események jelentőségét és az értekezlet célját. Az alkotmánypártnak — mondta Návay — úgy, mint eddig, ezután is részt kell vennie az alkotó munkában. Miután erre a munkára a kormánynak most megalakuló pártja vállalkozott, ismerve a ma megjelent szöveget, nem lát okot arra, hogy az alkotmánypárt ezzel a párttal ne egyesüljön. Meg vagyok róla győződve, — ugymond Návay — hogy azok a férfiak, akik a nehéz helyzet súlyos viszonyai között a maguk hazafias érzését, komolyságát az ország viszonyainak irányításába beleviszik, ezt csupán nemzeti érdekből teszik, mert arra kell törekedni, hogy Magyarország konszolidációját nem egyes jelszavak hangoztatásával, hanem a mindennapi élet szükségleteire szolgáló komoly munkával keressék. Ha ez az új pártalakulás kiinduló pontja, akkor hiszem, hogy minden becsületes magyar embernek helye lehet ebben a pártban. Az új párt programjának részletei-

ről még nem lehet szólni, de azokban az általános irányelvekben, melyek abban foglalva vannak, megnyugvást találhatunk. Megtaláljuk abban a közjogi alapot, megtaláljuk a nemzeti munkára való komoly törekvést és azt a szabadelvű felfogást, mely mindenkor áthatott valamenyünkön. Fájdalom, pártunknak, a volt alkotmánypártnak összes tagjai a maguk egységében nem léphetnek ide. Nélkülözünk sorainkban sokakat, akiket pedig szeretnénk itten tudni. Amennyiben az új alakulás a mi részvételünkkel létrejön, akkor természetesen mi sem alkothatunk ott külön csoportot, hanem beállunk a sorba és végezzük munkánkat. Amennyiben tisztelt barátaim hasonló nézetet vallanak, meg kell beszélnünk a módokat, melyek közt a program megvalósításában részt vehetünk.

Markbreit Gyula szólalt fel ezután. Kijelentette, hogy a mostani kormány, amelyet a megalakítandó párt támogatni fog, a képviselőházban való bemutatkozásakor a választói reformra vonatkozólag nem csupán ama kijelentést tette, hogy a választói reform az általános választói jog elvei értelmében és az ezer éves magyar állam nemzeti jellegének megővése mellett valósítható meg, hanem ama határozott kijelentést is tette, hogy a pluralitást mellőzi. A pluralitás ugyan a volt alkotmánypárt vezérének az eszméje volt, ez azonban nem teszi lehetetlenné, hogy részt ne vegyenek a kormánypárt megalakításában. A koalíció felbomlásával megszűnt az a paktum is, amelyet a koronával kötöttek, s így nincsenek kötve ahhoz sem, hogy a választói reform milyen mértékben terjessze ki a választói jogosultságot. Az új kormány sines kötve, s ők mehetnek vele.

Több felszólalás nem volt.

Zichy János gróf kimondta tehát, hogy az értekezleten megjelentek csatlakoznak az alakítandó új kormánypárthoz és résztvesznek az új párt programjának előkészítésében.

Ebből a célból Zichy János grófot, Návay Lajost és Szilassy Zoltánt kiküldték, hogy lépjenek érintkezésbe Khuennel a csatlakozás módjait illetőleg.

Ezzel az értekezlet véget ért.

pillanatra sem fogja el a játék illúziója. Maguk is pénzbe játszanak és ezt a világot sem engednék el, de ez még rejtelmesebbé teszi a dolgot. Az, hogy pénzbe játszanak, is csak játék. Mint mikor a gyermek a főzőkanálra ráfogja, hogy baba. Maguk arra a tíz koronára ráfogják, hogy ennek elnyerése végett játszotak, ennek a tíz koronának örülnek és esetleg nyomban odaajándékozzák a feleségüknek. Az a tíz korona maguknak semmi. Még a fukar sem bánja nagyon és soká, hogy vesztett. Ha pénzt akarnak keresni, akkor maguk ennek biztosabb útjait is tudják. Győzni akarnak? Ez még furcsább! Minél nagyobb szerencsével játszik valaki, annál büszkébb a játékára, holott igen jól tudja, hogy csak szerencséje van. De ez annyira nem veszi el a kedvét a győzelmétől és a játéktól, hogy ellenkezőleg, ettől a jó szerencsétől kerekedik csak igazán a jó kedve. Ezt szerelném megérteni. Hogy lehet annak örülni, hogy olyan jó kártyát kaptam, hogy rekonztrát mondhattam és barátomtól tíz koronát nyertem.

— A játék nem oly egyszerű dolog, hogy egy szóval lehetne megmagyarázni, főleg a kártyajáték nem az. Nyilván sok forrásból meríti erejét és varázsát. Foglalkoztatja eszemet, mely alkalmat talál a kombinációkra, következtetésekre, tervek készítésére; ösztönzi oselekvő vágyamat, mely feladatokra vállalkozik, kockázatokba bocsátkozik, óvatosságot tanusít; ingerli — játékban — kapzsiságomat, hizeleg hűségomnak. Hogy mi érdemünk van valamely siker kivívásában, azt nem szoktuk oly nagyon szigorúan vizsgálni, ha saját magunkról van szó. A tisztelt hölgyek is meglehetősen hiuk arcoc-

kájukra, noha semmi érdemük nincs benne, vagy ha van, akkor már nem büszkének rá. Végre is fő a siker. A kártyasiker is siker és jól esik. Méltóztassék meggondolni, hogy mindezek a változatos tevékenységek nem járnak akkora veszedelmekkel, mint a való életben. Ha rossz tervet csinálók a kártyajátékban, vesztek egy forintot és tanulságot merítek a jövőre nézve; ha rossz tervet csinálók az életben, esetleg életemet veszttem és vége minden tanulságnak. Ha a kártyajátékban vakmerő vagyok, nem nagy baj származik belőle; ha óvatosságomnak itt hasznát látom, csöndes megelégedés tölt el engem. Méltóztassék meggondolni: ok és okozat oly közel van itt egymáshoz, hogy már ez is igen nagy dolgot és sokat magyaráz. Az életben, ha tervet csinálók, hetekig, hónapokig, évekig várhatok, míg az eredmények tisztán kifejele- nek; itt azonban megvan a siker és a kudarc, a siker kivívása nem fáradsz, a kudarc nem bántortalanít el, mert hiszen nyomban új pártit kezdhetek. Ez semmi? Méltóztassék továbbá meggondolni! Kissé rossz antiaktánk vannak nekünk embereknek; igen rakoncátlan ösöktől származunk, kiknek öröksége eléggé megterbeli lelkünket. Igenis, hiuk vagyunk, kegyetlenek, kapzsiak, alattomosak. Hogy is mondja Hamlet? „En meglehetősen becsületes vagyok: mégis oly dolgokkal vádolhatnám magamat, hogy jobb lett volna, ha anyám világra sem szül. Igen büszke vagyok, boszuálló, nagyravágó... Cinkos gazemberek vagyunk mindnyájan, egynek se higyj közölünk”. Ki tudja, nincs-e nagy hasznunkra, hogy játékban ártalmatlanul engedhetünk folyást a soknemű vétkességünknek és ilyenén módon némileg megszabadulunk tőlük.

A játékban, kissé kitombolhatjuk bűneinket. Játék után valamivel jobbnak érzem magamat. Játékbeli kegyetlen mérsárlásaim után emberségesebb vagyok; ha sokat nyertem kissé lenézem a pénzt; ha vesztettem, még inkább lenézem, hogy megvizsgáltódjam; azt mondom: több is vesztett Mohácsnál és így tovább.

— Lám, lám, maga egész professzorral nővi ki magát; ez is a játék jótekonny következménye? De ez az egész szépséges apologia csak azt mutatja, hogy könnyű Katót táncba vinni. Maga könnyen meggyőzi maga magát ezekkel az argumentumokkal, mert szeret kártyázni. De engem nem győzött meg; illetőleg nem tagadom, hogy maguk szeretnek kártyázni, — sőt eléggé tapasztaltam, hisz rá sem néznek más emberre, ha kártya van, — de hogy miért szeretnek, ebből nem értem meg. Maga szerint a kártya olyan, mint az orvosság, de miért izlik ez az orvosság? Micsoda élvezetet találunk benne? Játékaáboru, játékos hűség, játékszerű kis gazságok: valóban méltó foglalkozás ily nagyérdemű férfiaknak, kik mind már túl vannak a negyvenen. Maguk olyanok, mint a gyermekek!

— Eltalálta, kedves háziasszony, csak ne legyen büszkére, mert régi dolog ám és boldogság-érzeteink közt egyike a legmaradandóbbaknak. Igen, mindnyájan gyermekek maradunk, hála Istennek, nem annyira, hogy oktanokká váljunk és mégis eléggé, hogy a játékos kedvünket találhassuk. A gyerek mozgási játékokban talál illúziót és boldogságot, mink inkább értelmiekben. Kilépünk néhány órára a csunya, kegyetlen, piszkos világból és elmerülünk eb-

A néppárt forrongása.

A nagy kialakulások közepette a politikai világ meglehetősen kevés figyelmet fordított a néppártra, amely szintén nem maradt mentes az általános forrongástól. A keresztény-szocialista párt megalakulása miatt állandó az izgalom a néppártban s ez a forrongás most, a választások küszöbén, még nagyobb arányokat ölt. A pártban attól félnek, hogy a keresztény-szocialisták elhódítják kerületeiket s ez a félelem indította Zichy Nándor grófot, a párt ősz vezérét, arra, hogy ma a néppárt hivatalos lapjának élén elkeseregje lelkének azt a nagy fájdalmát, amelyet a fölött érez, hogy a katolikusok egységes táborát megbontották. Khuen kormányzati iránya s Zichy János grófnak a kormányhoz való csatlakozása a néppártban is keltett visszhangot s a pártnak egy része már azonnal a tervvel foglalkozik, hogy ő is csatlakozzon a kormánypárthoz. Ennek a fölfogásnak kifejezése volt az is, hogy az alkotmánypárt tegnapi feloszló értekezletén vendégként megjelent Hencz Károly néppárti képviselő is s ugyancsak agitált Zichy János gróf zászlaja alatt a mellett, hogy az alkotmánypártiak csatlakozzanak Khuenékhez. A néppárt feloszlása, vagy legalább is szétszakadása is meg fog történni. A párt tagjai közül vagy tizen csatlakozni fognak a kormánypárthoz, ugyanannyian átlépnek a keresztény szocialistákhoz s csak a harmadik harmad fog megmaradni az alatt a lobogó alatt, amelyet az egyházpolitikai harcok idejében Zichy Nándor gróf bontott ki.

A Nemzeti Társaskörben.

— Az új tagok. —

A Nemzeti Társaskörben ma este igen sokan jártak fenn. A volt alkotmánypárt tagjai közül megjelentek Nagy Ferenc, Pescha Miklós, kiket igen barátságosan fogadtak és Mikszáth Kálmán, akit valósággal ünnepeltek. Meg is jegyezte Mikszáth:

— Azért is érdekes volt egy ideig más pártnak tagja lenni, hogy lássam, milyen szívélyesen üdvözlönek és mennyire szeretnek!

ben a játékvilágban. Hogy miért találjuk örömmünket benne? Mert jól esik. Hogy miért esik jól? Mert eszünk, agyvelőnk ezalatt pihen agyvelőnknek, eszünknek ez a funkciója, mely az élet komoly dolgainak elvégzéséhez szükséges. Igaza van, ez egy neme az alvásnak. Alszik bennünk a mindennapi munka embere és ettől fölűdül. A mi jól esik, azt keressük, mert ez fentartásunkat szolgálja. Előbb mondtam, játék után mintha jobb embernek érezném magamat. Azt már biztosan mondhatom, hogy a kártya mellett megpihenek minden komoly munkától és ha nem is közvetlenül utána, de másnap frissebbnek érzem magam. Sikertől megelégedeznem magamról. A gyerek feszült figyelmével, komoly odaadásával, gyermekes örömeivel és ragaszkodásával tudok elmerülni a játékba. Nem hiába adták a felnőttek kártyamulatságának és a gyermek ugrándozásának ugyanezt a nevet: játék, lényegben ugyanaz mind a kettő.

— De micsoda?

— Nehéz definiálni! Az élet komoly dolgának nem komoly utánzása.

— Ez ugyanaz, mintha azt mendená: Az élet komoly dolgainak játékszerű utánzása, mert nem komoly, annyi mint játékszerű. Tehát csak annyit mondok: A játék — játék. De egyéb baj is van. A játék sok embernél szenvedély, majd öncéllá válik, úgy mint a gyermeknél. Az ilyen játék emésztí az embert. Indulatok rongálják, egészen kiesik a való világból, hitvány kártyagéppé lesz. Hogy fér az meg a játék létfontartó erejével?

— Csakugy, mint a hogy az emberek iszá-

A mai nap folyamán a volt alkotmánypárt tagjai közül 28-an jelentették be csatlakozásukat a *nemzeti munkapárthoz*. Érdekes, hogy új tagokul jelentkeztek *Eötvös Károly és Sándor Pál*.

A szász képviselők legközelebbi ülésükön határoznak.

Kossuth Ferenc az új párt szózatáról.

Kossuth Ferenc volt kereskedelmi miniszter hosszasan nyilatkozik ma a M. Tud. munkatársa előtt. Tiltakozik az új párt szózatának ama kijelentése ellen, mintba a függetlenségi párt a koalíció alatt földalta volna programját, engedve a 67-es eszme diadalának. A függetlenségi párt — ugymond Kossuth — semmit sem adott fel elveiből, hanem tekintettel arra, hogy a 67-es politikusokkal volt együtt, törekedett programjának ama pontjait keresztülvinni, amelyek a 67-esek programjával sem ellenkeznek.

Khuen-Héderváry tanácskozása.

Khuen Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma egész délelőtt hivatalában dolgozott, azután folytatta a főispáni kinevezések iránt megindított tanácskozásokat. Ma tanácskozott a miniszterelnök Márkus József, volt főpolgármesterrel, Harkányi Frigyes báróval és Vojnich Istvánnal. Délben Krisztics János budapesti szerb főkonzul volt a miniszterelnöknel.

Az új pártalakulás dolgában esütörtökön délelőtt a miniszterelnökségi palotában tanácskozás lesz, melyen a kormány és a párt vezeterei vesznek részt.

A nemzeti ellenállás.

Nyiregyházáról táviratozzák: Szabolcs-megye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt Mikes Dezső alispán elnöke alatt közgyűlést tartott. A közgyűlésen tudomásul vették Darányi Ignác és Apponyi Albert gróf volt miniszterek bucsúiratát és elhatározták, hogy üdvözlik őket.

A közgyűlés ezután elfogadta az állandó választmány javaslatát, mely szerint Szabolcs-megye közönsége Khuen-Héderváry gróf kormányával szemben bizalmatlanságát fejezi ki.

Kijelenti a törvényhatóság, hogy a kormányt támogatásban nem részesíti, bizik a vármegyei tisztikar törvénytisztelésében, elvárja tőlük, valamint a megye lakosságától, hogy a jelen kormányt sem önkéntes adófizetéssel, sem a hadseregbe való önkéntes belépéssel nem támogatja. Elrendeli a végből, hogy ez a határozat a községekben közhirrre tétessék.

Vay Gábor volt főispán indítványozta ezután, hogy alakítsák meg az alkotmányvédő bizottságot s mondják ki, hogy a kormány intézkedéseit tudomásul nem veszik és az új főispánt nem iktatják be. — Kállay András Vay indítványát pártolja és indítványozza, hogy Vay Gábor és Dessewffy Aurél gróf érdemeit iktassák jegyzőkönyvbe.

A közgyűlés az összes indítványokat egyhangulag elfogadta.

A Justh-párt manifestuma

A függetlenségi- és 48-as párt vezetősége Justh Gyula indítványai alapján *manifestumot* készített a néphez. A kiáltvány, mely most készült el és nemsokára napvilágra kerül, felöleli a 48-as párt teljes programját és fenntartja a párt követelését az önálló magyar nemzeti banknak 1911. január elsejére való felállítása tekintetében is. A választói jog kérdésében a manifestum az *általános és egyenlő választói jog* alapjára helyezkedik. A kiáltvány egyébként rendithetetlen harcot hirdet nemcsak a kormánypárt, hanem minden 67-es párt ellen.

TANÜGY.

(—) Új román tanítók. A pernyávi és ségai román iskolákban megüresedésbe jött tanítói állások választás útján tegnap lettek betöltve. A pernyávi tanítói állásra Popovits György battonyai és Miklós Aurél aradi helyettes tanító pályázott, melyre Popovits 400 szavazattöbbséggel lett megválasztva Miklós Aurél 10 szavazatával szemben. A ségai tanítói állásra Popovits Demeter kuvini és ifj. Stef Miklós aradi tanítók voltak a pályázók. Megválasztották Popovits Demetert 225 szavazattal, ifj. Stef Miklós 90 szavazatával szemben.

kosakká, falánkokká stb. válhatnak. Vannak, akik nem tudnak játékból kártyázni; ezek azok a szerencsétlenek, kik nem őriztek meg semmit aranyos gyermekesükből. Ezeknél a kártya vagy szenvedelemmé vagy munkává fajul el. Csak igen nagy pénzben tudnak játszani, hogy fásult idegeiket némileg korbácsolják. Csak a pusztá véletlenre alapított játékokat játszzák. Nincs fantáziájuk. Száraz, kiaszott lelkek, kik nem a végett merülnek a játékba, hogy üdüljenek, hanem hogy fásult létüket némileg érezzék. Miot akik csak úgy tudnak szeretni, ha korbácsolják őket. A játék elfajulhat; de minden elfajulhat az emberben, mert nem vagyunk gépek.

Egyébiránt hálás vagyok azért, hogy kérdésével annyira sarokba szorított. Nem tagadom, hogy zavarba hozott. Magam is éreztem, hogy mindig csak a játék hatásairól szóltam, nem pedig a hatások okairól. Ez félénkké tette feleletemet, a hatásokat nem mertem kellően kiszínezni, mert féltem éles szemétől. De mikor azt mondta, hogy olyanok vagyunk, mint a gyermekek, akkor világosság kezdett derengeni bennem. Megvallom, hogy csak ettől fogva kezdtem magam is a dolgot igazán megérteni. Akkor fölismertem, hogy a gyermek és a felnőtt játéka egyabból a forrásból fakadnak. A fantáziából.

Talán még tovább mehetünk. Már rég fölismerték, hogy a művészet is rokon a játékkal. Tánc, ének, költészet, képzés és képfaragás is egy neme a játéknak. Ezek talán az érzés és a gondolat játéka; a gyermekjátékok a gyermek fejletlen testi lelki életének művé-

szete. A kártyajáték a felnőtt ember osezlekvő életének fantáziabeli kedvtelése, mondhatnók művészete.

A kártyás is hasonlít a színészhez. Tettet dolgozat, miket nem vesz komolyan, de úgy tesz, mintha komolyan venné őket és ebben örömet találja. Tettet haragot, mely nem harag, örömet, mely nem öröm; visel háborút, mely nem háború, szenved vereséget, mely nem vereség. Érdekek mozgatják, melyek nem érdekek. Illuziót keres; ha megtalálja, boldog.

Ezeket mondván, észrevettem, hogy a kedves háziasszonynak arca folderült. Rám nézett, nem szólt semmit, majd bólintott. Magtehet, mondá, hogy most közelebb járt az igazsághoz. De egy kicsit nagyon is dicsőítette a kártyajátékát, mintha ez nem bizonyos esetekben és föltételek mellett megengedhető időtöltés volna, hanem valami nagy jelessége az emberi természetnek. Azután nem magyarázta az oly gyakori elfajulását a játéknak. De nem kinzom tovább és kiszolgáltatom a jól megérdemelt vacsorát. Csak ne legyen tulságos büszke a kártyatudományára és elméletére. Különböben még megrontja férjemet, a ki pedig nem szeret, nem tud és nem akar játszani, mégis emberséges ember.

— Fél, ugy-e, hogy felköltöm benne az alvó oroszánt?

— Azt ugyan föl nem kelti. De tudja, mit ért el? Szeretnék kártyázni, de csak hogy lássam, igaza van-e?

Utolsó felvonás.

A Haverda-pör ítélet előtt.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Szeged, február 13.

Mindenki azt remélte, hogy ma éjszaka elhangzik az ítélet a szegedi Széchenyi-téri nagy palota második emeletén az izgalomban bővelkedő Haverda-pörben. Azt hitték, hogy ma végbemegy az utolsó jelenet is, amely életet vagy halált hoz egy bolond, züllött, szerelmes férfinak és rabságot, vagy szabadságot a bűnben is kacérkodó s a remegésében is mosolygó, beteg lelkű Haverda Máriának. A lelkekbe markoló nagy jelenet reményében ma tömegesen kereste fel a közönség a tárgyaló termet, amely — egészen őszintén szólva — már az utóbbi napokban kevésbé vonzotta a különben is flegmatikus természetű szegedi publikumot. Délelőtt egyhanguan teltek az órák. Az ügyész beszéde iránt nem sok érdeklődés mutatkozott. A kicsi szőke, lányosan rózsás arcú Szápár ügyész higgadtan kezdte másfél órás szónoklatát, azonban később mégis belezökkent abba a hangnembe, amely a hatásra vadászó hitszónokok közös hibája.

— Ugy beszél, — mondta egy huszártiszt a hallgatóság soraiban — mintha szószéken állna.

A szomszédságban élő egyik ügyvéd nem állhatta meg, hogy ne szóljon:

— Hiszen papnak készült. Nem győzi eléggé hangoztatni: mennyire bánja, hogy nem maradt meg a papi pályán. Ma már kanonok lehetne.

— Igen, — szól egy pesti újságíró — éneklő kanonok; olyan szépen tudja éneklő hangon elhuzni a mondanivalóját.

A délelőtti tárgyaláson nagyon izgatta az embereket az a kérdés: vajon meghozzák-e ma éjszaka az ítéletet? Ez a dolog — nem tudni miért? — rendkívül izgatta Hamza Géza törvényszéki elnököt is, aki császárszakállát simogatva folytonosan be-bement a bírák szobájába. A szünetek alatt többször tanácskozott is Hevessy Kálmán tárgyalási elnökkel, aki ma is megtartotta bámulatos higgadságát.

Délután még mindig nem tudták: hajnalban lesz-e ítélethozatal, vagy holnap? A tárgyalás menetéből arra lehetett következtetni, hogy a védők este 11 órára befejezik beszédeiket, aztán az esküdtek kitanítása következik éjfélig s akkor visszavonulnak verdikthozatalra. A folyosón az újságírók azon tanakodtak: hogyan lehetne megakadályozni azt, hogy csak holnap kerüljön a sor az ítéletre, őket tudniillik a nyolc nap óta folyó tárgyalás rendkívül kifárasztotta és az ítélethozatal aktusát nem szerették volna fáradt hajnali hangulatban megírni.

Az egyik hírlapíró bement Pókay Elek büntető törvényszéki vezető-elnökhöz és megkérdezte: mit lehetne tenni ebben az irányban?

— Egyszerű a dolog, — mondta a tárgyalások vezetésében megőszült Pókay — beszéljék rá a még hátralévő védőket, hogy nagyon hosszúra nyújtsák beszédeiket. Akkor a tárgyalási elnök látni fogja, hogy ma éjszaka már nem jut idő az ítélethozatalra és holnapig megszakítja a tárgyalást.

Ezt a pompás tanácsot megfogadták a hírlapírók. A terv bevált. Bródy Ernő ugyanis sikerült rávenni arra, hogy három óra hosszáig beszéljen. Mire szónoklata befejező szavaihoz ért:

— És most, esküdtek uraim, arra kérem önöket, adják vissza az anyát gyermekének, s a gyermeket anyjának, — akkorra éjfél lett.

És Hevessy elnök fagyos nyugalommal jelentette ki:

— Az idő előrehaladt voltára való tekintettel, elrendelem, hogy Lengyel Zoltán védő ur holnap reggel mondhasa el beszédét.

Az ítélet így holnapra maradt.

A mai nap krónikája a következő:

A bíróság kérdései.

Délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg Hevessy elnök a tárgyalást és kihirdette a bíróság által megállapított kérdéseket. E szerint az esküdtekhez intézett kérdések a következők:

JÁNOSSY ALADÁRRA NÉZVE:

1. Bűnös-e Jánossy Aladár vádlott abban, hogy öröklött beteg idegrendszere miatt *öntudatlan állapotban lett volna és szabad elhatározási képességében korlátozva özvegy Haverda Boldizsárnét előre megfontolt szándékkal megölte?*

2. Bűnös-e Jánossy Aladár abban, hogy özvegy Haverda Boldizsárnét előre megfontolt ölési szándékkal megölte?

3. Bűnös-e Jánossy Aladár abban, hogy özvegy Haverda Boldizsárnét ölési szándékkal erős felindulásban megölte?

HAVERDA MARISKÁRA NÉZVE:

1. Bűnös-e Haverda Mariska abban, hogy Jánossy Aladárt rábirta vagy felbujtotta azon cselekmény elkövetésére, hogy özvegy Haverda Boldizsárnét előre megfontolt szándékkal megölje?

2. Bűnös-e Haverda Mariska abban, hogy Jánossy Aladárnak azon tettét, hogy özvegy Haverda Boldizsárnét előre megfontolt szándékkal megölte, elősegítette vagy könnyítette?

3. Bűnös-e Haverda Mariska abban, hogy Jánossy Aladárt rábirta vagy felbujtotta azon cselekmény elkövetésére, hogy özvegy Haverda Boldizsárnét előre meg nem fontolt ölési szándékkal megölje?

4. Bűnös-e Haverda Mariska abban, hogy Jánossy Aladár azon cselekményét, hogy özvegy Haverda Boldizsárnét előre meg nem fontolt szándékkal megölje, szándékosan elősegítette vagy könnyítette?

5. Haverda Mariska ezen cselekményét anyjával szemben követte-e el?

VOJTHA ANTALRA NÉZVE:

1. Bűnös-e Vojtha Antal abban, hogy Jánossy Aladár azon cselekményét, hogy özvegy Haverda Boldizsárnét előre megfontolt szándékkal megölte, szándékosan elősegítette?

2. Bűnös-e Vojtha Antal abban, hogy Jánossy Aladár azon cselekményét, hogy özvegy Haverda Boldizsárnét előre megfontolt szándékkal megölte, elősegítette?

Az ügyész vádbeszéde.

Nagy esendben állott fel ezután Szápár József ügyész vádbeszéde elmondásához.

— A jogrend megköveteli, — kezdte beszédét Szápár — hogy a bűn büntetés nélkül ne maradjon. Az elkövetett bűnök némelyikét lehet menteni nemesebb nagy indulatokkal, de azt a bűnt, mely egy édesanya életét kívánta áldozatul pusztán és kizárólag a legrutább anyagi haszon oéljából, menteni nem, csak elítélni és büntetni lehet.

Rátért ezután az ügyész arra, hogy miként történt a borzalmas büntett, melynek első áldozata egy öreg asszony, többi áldozata pedig egy elhagyott férj és egy elhagyott feleség és egy elhagyott kis gyermek. A vádlottak a tervet együttesen eszelték ki. Együtt állapították meg a módozatokat, együtt vásárolták a gyilkos szerszámot. A ki-

vitelre olyan embert választottak, aki testi és lelki gyengesége következtében mindenre kapható, megokolatlanul szerelmében mindenre képes. Jánossy Aladár, amíg egyedül hitte magát Haverda Mariska kegyeiben, boldog, megelégedett és nyugodt volt; amikor megismerkedett Vojtha Antallal, önkénytelenül érezte, hogy ez a találkozás végzetes és döntő hatású reá nézve. Ettől az időtől kezdve ideges, nyugtalan és felejtékeny lett. Beismerte ő a dráma minden részletét és elmondotta is azokat. Eleinte tagadott, mert azt hitte, hogy nem lesznek ellene terhelő adatok. Később megtört és vallott. Első vallomása tartott mindaddig, amíg meg nem győződött arról, hogy Mariska megveti, vagy legalább is kigunyolja szerelmét. Ekkor megtette emlékezetes terhelő vallomását, melynek valódiságához kétség sem fér. Hogy később mégis visszavonta ezt a vallomását, annak oka Jánossy Aladár exaltált lelki állapotában keresendő. A második és harmadrendű vádlott bűnösségét a terhelő vallomáson kívül más terhelő adatok is bizonyítják. Előbb Vojtha Antal pénzt szerzett fegyverre, megtanította Jánossyt annak kezelésére, majd utóbb térképen, azután Szabadkán a természetben terepszemlét tartottak. Ezeknek a tényeknek valódiságát több tanuvallomás bizonyítja. Haverda Mariska jó előre igyekezett Jánossy részére alibi-tanukat szerezni. Ugyancsak bűnösségük mellett bizonyít a józan gondolkodó nép ítéletének megnyilvánulása is. Mikor ugyanis Klein Pál Lipót a gyilkosságot követő napon Szabadkáról Budapestre való utaztában Kiskőrösön találkozott Haverda Mariskával, azt mondotta neki, hogy ne utazzék tovább, mert Szabadkán őt gyanúsítják a büntett elkövetésével. Mindezeket a tényeket Jánossy vallomásán kívül több tanuvallomás erősíti. Jánossy bűnössége tehát kérdés tárgya sem lehet. Ez részben saját vallomása, részben tanuvallomások alapján van igazolva. Jánossyval szemben tehát csak azt kell megállapítani, hogy milyen bünesséleményt követett el. A tárgyalás adatai eléggé igazolják, hogy Jánossy előre megfontolt szándékkal követte el tettét. Arról, hogy erős felindulásban lett volna, szó sem lehet.

Haverda Mariska bűnrészességét bizonyítja, hogy attól az időtől kezdve, mikor Jánossyval összekerült, folyton tervszerűen emlegette előtte zilált anyagi viszonyait, jobb, szebb jövő kilátását arra az esetre, ha anyja nem élne. Továbbá folytonosan emlegette anyja iránt táplált gyűlöletét. Haverda Mariska szüleit nem lehet elítélni azért, mert lányukat nem fogadták vissza. Tudták, hogy Haverda Mariskát nem gyermeki szeretet, hanem vagyoni érdek vezetné házukhoz. Legterhelőbb adat Popper vallomása, kit Haverda Mariska már a bünessélemény előtt akart alibi-tanunak felkérni.

Vojtha Antalt illetőleg bebizonyosodott, hogy ő biztatta Jánossyt a bünessélemény elkövetésére azzal, hogy nyugodtan elkövetheti a büntettet, ugyse derül ki. A fegyver megszerzésére pénzt adott, a fegyver kezelésére is megtanította, elutazott vele Szabadkára, megmutatta neki az özvegy szőlőjét, ahol a büntettet elkövetheti.

Bűnös a három vádlott mindegyike. Mindegyik közrebatott abban a tekintetben, hogy Haverda Boldizsárnét meggyilkoltatott. Ítéletükben az igazságot keressék, esküdtek uraim! Az igazságot kerestem én is és a bizonyítékok alapján megtaláltam ezt abban a konkluzióban, hogy a vádlottak mindegyike bűnös. Önök esküdtek és bírák. Esküdtek, akik esküt tettek arra, hogy a törvényt megtartják és bírák, akik nem személyiség,

hanem büncselekmény felett ítélkeznek. Birák, akik nem azt nézik, hogy ki áll előttük, hanem, hogy mit cselekedett. A törvény megmondja és megköveteli, hogy a büncselekményt büntetés kövesse. Maga a megsértett társadalom áll itt vádlóként és követeli a megtorlást, a megtorlásban az igazságot, az igazságban mindhárom vádlottnak bűnősként való kimondását!

Az elnök ekkor délután négy óráig felfüggesztette a tárgyalást.

Jánossy védője.

Délután négy órakor nyitotta meg a tárgyalást Hevessy elnök.

Piller Artur, Jánossy ügyvédje, tartotta meg ekkor védőbeszédét.

— Aki — ugymond — ennek a bűnpörnek egész lefolyását figyelemmel kísérte, megláthatta, hogy mindenképen tiszta és világos a komplikált ügy egész anyaga. Ezért hálával adózik a tárgyalás vezetőségének. Az ügyész vádját Jánossynak a fogházban tett vallomására alapítja, holott ez a főtárgyaláson szóba sem került, ellenben a szakértők véleményét, melyek a védelem részéről fontosak, figyelmen kívül hagyta.

Részletesen foglalkozik a védő Jánossy ifjú éveivel. Kijelenti, hogy a korán érett gyermekből éretlen férfi lett. Megkapóan jellemzi szerelmét, mely Mariskához fűzte. Kizártnak tartja az ügyésznek azt a véleményét, hogy a gyilkosság anyagiak miatt történt volna. Hiszen az ügyész maga említette, hogy 280 ezer korona adóssága volt Mariskának, már pedig az egész spai örökség nem ért fel ezzel az összeggel. Nem bolygatja Haverda Boldizsárné emlékét, de neki is számolnia kell az ur ítélőszéke előtt.

Kiemeli a szakértőknek azt a nézetét, mely szerint Jánossy öntudata homályos volt és így végzi beszédét:

— Az én könyörgésem csak az, hogy kegyelmezzenek meg Haverda Mariska szerelmesének!

Bródy Ernő védőbeszéde.

Rövid szünet következett Piller beszéde után, majd Bródy Ernő dr., Haverda Mariska védője állott fel szólásra.

— Nagy viharokat látott — ugymond — ez a bűnpör. Immár a harmadik tárgyalásnál tartunk és tíz hónapi vizsgálati fogságot ültek a bűnpör vádlottai. Volt ez ügynek egy ügyésze és egy bírása, akik azt hitték magukról, hogy istenek. Itt olyan bírák és olyan ügyészek van, akik tudják magukról, hogy emberek. Az élet, az ember, a vidék, a főváros nyilatkozott meg ebben a bűnpörben. Az anya megtagadott minden közösséget a vádlott asszonnyal, míg az elvált férj siet elkölcsi bizonyítványt adni elvált nejéről, Haverda Mariskáról. Milyen gyönyörű megnyilatkozása ez az embernek. Jarmatzky Sándor dr. igazi ur. Mennyire tanujelét adta annak, hogy igazán ur, szemben Dengl Alajos-sal, a szobaurral, aki vádolni jött unokanővérén azt a rokont, aki küszöbét soha át nem lépte.

Az ügyész azt mondta, hogy a népitélet Mariskát gyanúsította meg először a gyilkossággal. Haverda Mariska Kiskőrösön Klein Pál Lipóttól szerzett tudomást a népitelétről. Ugyanattól, akit az ügyész még csak esküre sem bocsátott. A szabadkai „népitélet“ a szabadkai Pertics rendőrkapitány szava és hogy ez mennyire megbízható, felolvassa Perticsnek ama jelentését, melyet a budapesti rendőrséggel közölt: hogy „a gyilkos nem lehet más, mint — Jarmatzky Sándor dr. ujbpesti főjegyző, pol-

gármester helyettes, akire ráillik a gyilkos személtreírása.“ „Alapos az a feltevés is, — mondja továbbá Pertics jelentése — hogy a házasság elválása szinleges volt és ez a körülmény is a gyilkossággal áll összefüggésben, mert Jarmatzky eladósodott ember.“ Ez „a szabadkai népitélet.“

A Ráday Gedeon-féle eszközöket a bűnvádi perrendtartás kiküszöbölte a magyar igazságszolgáltatásból. Ráday megengedhette magának azokat az eszközöket, melyek a humanizmus rovására esnek, de Winchler István sem kinzó eszközzel, sem vassal, sem szekrényjelenettel nem operálhat. Winchler a bűnvádi perrendtartást nem respektálta, tehát az a vallomás, amelyben Jánossy terhelően nyilatkozik Haverda Mariskáról, nem lehet perrendszerű s csak azt szabad belőle elfogadni, ami abból a főtárgyalás során felmerül.

— A királyi ügyész vádja — folytatta — teljesen alaptalan. Vádjának egyetlen tanuja sinosen, ennek dacára halált kér Haverda Mariska fejére. Azt mondja a királyi ügyész, Haverda Mariska felbujtó, az orvosszakértők pedig azt mondják, hogy passzív lélek, aki kezdeményezésre képtelen. Ilyen körülmények között már rég be kellett volna szüntetni az eljárást.

Beszédét így fejezte be:

— Én hiszek az esküdtek igazságérzetében, hiszem, hogy a polgári esküdtek megtalálják az igazságos utat és ha ma este visszamennek családi körükbe, közölik gyermekeikkel, hogy visszaadták egy anyának a szabadságát és egy gyermeknek az anyját. Kérem önöket, esküdt uraim, hogy az összes kérdésekre nemmel válszoljanak, mentseék fel Haverda Mariskát.

Ítélet: — holnap.

Az elnök ezután a tárgyalás folytatását holnap reggel kilenc órára halasztotta el s Lengyel Zoltán ekkor fogja elmondani védőbeszédét.

Ítélet holnap délutánra várható.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: Ingvány. szimf. G. Kertész Ella és G. th Sándor felléptével. (C. bérlet.)
Csütörtök: Vigyázz a nőre vigjáték. G. Kertész Ella és G. th Sándor felléptével. A bérletszűnet.
Péntek: Vigyázz a nőre. vigjáték. G. Kertész Ella és G. th Sándor felléptével. (B. bérletszűnet.)
Szombat: Görög rabszolga, operett. (A. bérlet.)

* Alexander Bernát (Alfa) felolvasása a közönségben oly érdeklődést keltett, mint novemberben az Ignatuséé. A szombati előadásra oly sokan kértek már belépti-jegyet a Kölcsey-egyesülettől, hogy az elnökség már átadta eladás végett a koronás jegyeket ifjú Klein Mór és Weisz Leó könyvkereskedőknek. A felolvasás után, melyen Alexander Bernát dr. mellett még Rubenescu Augustus fog résztvenni, este 8 órakor társasvacsora lesz a Fehér Kereszt földszinti külön termében. Kiki étlap szerint fog étkezni. A barátságos összejöveteleknél is lesznek.

* Shakespeare előadás. A Liceum dísztermében Polgár Gy. Odón dr. főgimnáziumi tanár Shakespeareról a budapesti Uránia tudományos színház ötven színes vetített képével előadást tart, vasárnap délután fél hat órakor. Belépő díj nincs.

* Minden jegy elfogyott: Ysaye-nak, a hegedűművészek királyának Wienben tartott legutóbbi hangversenyén. Wienből írják, hogy a nagy művész utóérhetetlen technikája, átgondolt előadása, mély érzése, mindent leíró erejű játéka, valósággal elbűvölte a nagyszámu hallgatóságot. A nagy művészi gyönyörűséget a közönség lelkes ünnepléssel hálálta meg. Ysaye

Aradon február 18-án este 8 órakor tartja egyetlen hangversenyét. A nagy érdeklődéssel szemben, amely a zenei eseményszámba menő hangverseny iránt mutatkozik, már ma a jegyeknek csak kis része eladatlan Klein könyvkereskedő cégnél.

* A kaméliás hölgy. Az Uránia színház szenzációt keltő pompás képe, Dumas drámája, a Kaméliás hölgy óriási érdeklődéssel találkozott. Ebben a megjátszásban még nem láttuk Dumas drámáját. Új felfogás a rendezésben, a való belekapcsolása a regényesbe. Az Odeon színház művészei a regény nyomán játszották meg a drámát, nem pedig a színművet adják elő. Duval Armand és Gautier Margit a bois de Boulogneban kocsikáznak, a szabadban csóznak, szóval szerelmi idilljeik tanuivá leszünk. És miesoda mesteri színjátszást produkálnak a szereplők. Csupa élet, szín és hangulat ez a pompás kép, melyet szerdán mutat be utoljára az Uránia. Csütörtökön már a szenzációsan ígérkező sport-műsorban fog győnyörködni a közönség. 241.

Az aradmegyei képviselőjelölések.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Aradmegye több kerületében már erősen folyik a választásokra való készülődés. Legerősebb a mozgolódás a nemzetiségi jellegű kerületekben, ahol az eddigi képviselőkkel szemben majdnem mindenütt erős ellenjelöltekről van szó. A különféle hírekkel szemben alkalmunk volt egy beavatott aradi nemzetiségi politikussal beszélni, aki ezeket mondotta:

— A nemzetiségi párt még nem döntött az egyes kerületekben való állásfoglalásáról. A párt a közeli hetekben valószínűleg Budapesten értekezletet tart és ezen fognak megállapodni a jelölések ügyében. Azok a hírek, hogy több aradmegyei román képviselő nem lép fel újra kerületében, alaptalanok. Tudtommal ugy Pop C. István, mint Goldis László és Suciu János fellépnek kerületükben és azt sem hiszem, hogy Oncu Miklós nem lépne fel a jószáshelyi kerületben. A többi kerületekben is lesznek a román nemzetiségi pártnak jelöltjei. Ujszentannán valószínűleg Marsieu Jusztin dr. aradi ügyvéd indul a harcba. Kisjenőn jelöltekl emlegetik Grozda Aurél dr.-t, Popa György dr.-t, Argyelán Kornél dr.-t és Petrucz Jusztint is. A hivatalos jelölés csak a Ház feloszlása után lesz, de a szervezkedési munkálatok már most is folynak.

Lapunk munkatársának alkalma volt Oncu Miklós országgyűlési képviselővel is beszélni. Oncu megcáfolta azokat a híreket, mintha ő már kijelentette volna, hogy nem lép fel a jószáshelyi kerületben. A jelöltség dolgában ő csak a nemzetiségi párt említett értekezlete után fog dönteni.

A radnai kerületben jó forrásból szerzett információk szerint Goldissal szemben kormánypárti programmal áll fel Tagányi Sándor dr. aradi ügyvéd, aki már tagja a Nemzeti Társaskörnek és legutóbb a Hieronymit Iglóra kísérő kormánypárti táborban is szerepelt.

Az ujszentannai kerületben megbízható értesülés szerint Mahler Györgynek Kintzig János lesz az ellenjelöltje, aki kormánypárti programmal lép föl.

Végül megemlítjük, hogy ma alkalmunk volt Zselenski Róbert gróf szándékairól biztos tudomást szerezni. A gróf ugyanis kijelentette, hogy a fellépését illetőleg még nem határozott s azt a bekövetkezendő politikai viszonyoktól teszi függővé.

Letartóztatott képkereskedő.

Szövetkezés pikáns képek terjesztésére.

Távirati tudósítás.

Arad, február 15.

Nemcsak iparcikket, hanem szellemi termékeket is Ausztriának kell Magyarországra szállítania, mondotta Metternich, a hatalmas miniszter, aki az összbíróalmi eszme egyedül fűdvőző igéjét szerette volna a Lajtán átcsem-pészni. Amit Metternich óriási hatalma nem tudott megeselekedni, azt Schabe Ignác játszva ütötte nyélbe. Csakhogy míg a császár félelmetes minisztere közjogot, addig a fürge Schabe — pikáns képeket hozott Magyarországra. Művészi kivitelű malacságok, melyeknek az élelmes osztrák számítása szerint igen sok vevője van. Pórujárt az osztrák kulturának ez a mozgó pionírja. A rendőrség ma letartóztatta.

Schabe Ignácra nem hathatott valami le-sujtóan ez a katasztrófa. Ez az ur tudniillik a foglalkozásánál fogva folytonos izgalomban eltöltött életet élt. Mindig feje fölött lógott a Damokles-kard, mely egy elfogatási parancs alakjában előbb utóbb le szokott szakadni. Szerencséjére előbb az üzlettársait, míg most utóbb őt magát vette gondjaiba a rendőrség.

Csak néhány napja dolgozott Budapesten, a „műbarátok” körében ez a képkereskedő. Bécsben nagy kiterjedésű, speciális üzlete volt. A világhírű Wiener Verlag-nak volt a tulajdonosa, melynek kiadványain ez a sokatmondó figyelmeztetés diszegett:

Kéziratnak tekintendő.

Amit Schabe az ő olvasóközönségének nyújtott, az csupa művészi pornográfia volt. Évekkel ezelőtt alapította üzletét egy Leonard nevű festővel és Freund Frigyes nevű társával együtt. Különösen ekszportra dolgoztak. Könyveken kívül festményeket, acélnyomatokat is szállítottak és fő fogyasztási piacuk Páris volt.

Leonard és Freund árasztották el a francia főváros tulfuomult izlésű közönségét középkorbeli klasszikus festők képeinek obscön travesztáival és utóbbi időben Napoleon szerelmi kalandjait undort keltő módon megérzékitő rajzaival. A francia rendőrség rajtok ütött és minthogy Franciaországban ezt súlyosan büntetik, Leonard letartóztatása előtt öngyilkossá lett. A Szajnába ölte magát. Freund 18 havi börtönt kapott.

Néhány héttel ezelőtt a bécsi rendőrség bezáratta Schabe üzletét és kocsai számra hordatta el megsemmisítés céljából tőle a pornográfiai iratokat.

Most Budapesten akart szerencsét próbálni, de — mint tudósítónk jelenti — ma a London-szállodabeli lakásán letartóztatták.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Ujságkiadók gyűlése. Budapestről jelentik: A Magyar Ujságkiadók Országos Szövetsége legutóbb tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy az ujságkiadás nagy érdekeinek intenzívebb ápolása céljából kebelében külön fővárosi és külön vidéki szakosztályt alakít. A vidéki szakosztály vasárnap tartotta meg alakuló ülését Zilahi Simon, a szövetség elnökének vezetésével az Othón körben. Az ülésen a vidéki szakosztály előadójává egyhanguan Boros Jánost, az Aradi Közlöny kiadóhivatali főnökét választották meg, aki a bővebb mun-

kaprogramot ki fogja dolgozni és a szakosztály elé terjeszteni.

(*) Az aradi 25. sz. alkoholelles „Kitartás”-páholy csütörtökön este 9 órakor „Iskola és nevelés az alkoholelles küzdelemre” címen előadást és vitaestélyt rendez ipartestületi I. ső emeleti tanácskozó termében. Belépés díjtalan. Vendégeket szívesen látnak.

Justh Gyula sztrájkol?

A csalódott pártvezér.

(Fővárosi levél.) Politikai körökben napok óta pikáns ízű és érdekes háttérű szenzációról beszélnek. Szinte szájról-szájra jár a beavatottak között, hogy Justh Gyula, a hajlíthatatlan kuruc, a szó szoros értelmében haragot tart a — pártjával.

A közvélemény, amelyet természetesen ilyen dologról nem tájékoztatnak kellőképp a függetlenségi párt szócsövei, mindennap apró bulletineket kap, amelyekben már-már banálsan meg van írva, hogy Justh Gyula még mindig beteg, noha állapotában tartós a javulás.

Amint fővárosi tudósítónk beavatott helyről értesül, Justh Gyulának ez a betegsége ez-uttal csak ürügyül szolgál annak a ténynek leplezésére, hogy a függetlenségi párt vezére komolyan haragban van a saját pártjával. Ez a harag már nem mai keletű. Még abból az időből datálódik, amikor arról volt szó, hogy Justh Gyulának egyetlen szava kormányra juttathatta volna a függetlenségi pártot. A többség, — még pedig a jelentékeny többség — nem kis keserűséggel győződött meg ama híres Justh-féle kihallgatás tanulságaképpen arról, hogy a pártvezér elvhűségét még a hatalom csábító szava sem tudta megtörni. Még kevésbé azok az elfojtott szíréhangok, amelyek a hatalomért esdekelve, saját pártja kebeléből hangzottak fel hozzá. A párt többsége ilyenformán erősen csalódott vezérében. De a csalódás fölött érzett bosszúság mindaddig nem volt veszedelmes, amíg kétségtelenné nem vált, hogy az új kormány mindenesetre választani fog.

A választás híre kegyetlen dőfés volt a Justh-pártra, amely mandátumainak felét, hirtelen, feltétlenül elveszti. Egész megyék vannak, amelyeknek kerületeit most Justh-pártiak képviselik ugyan, de amelyek szabadelvűpárti szervezkedés esetén sorra kieszenek a kezükből. Természetes és érthető érzés, hogy a kerületüket kétségtelenné elvesztő képviselők szívéből nyíltan lázong az elégedetlenség és a harag a pártvezér ellen.

Ennek a lázongásnak a híre a feltétlenül korrekt, elvű Justh Gyula fülébe is eljutott. A pártvezér ismert temperamentumának méreteihez képest rettenetes dühbe jött. Az elvhűség követelése volt a legenyhébb meghatározás, ami ajkairól elhangzott. S most haragot tart. Névleg beteg, de tényleg látni sem akarja párthíveit. Az alvezérek közvetítik közte és pártja között a kibékülést.

A családi jelenetből eddig nem a párt, hanem a vezér húzta a rövidebbet. Justhnak kénytelen-kelletlen beleegyezését kellett adnia ahhoz az akcióhoz, amely Prónay Dezső báró égisze alatt megegyezést akar teremteni a két függetlenségi tábor között. Justh párthívei ugyanis szentül hiszik, hogy Kossuth nevének varázsa a választásokon sokat fog lendíteni az ő sorsukon.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Gyilkossággal vádolt aradmegyei földbirtokos.

Egy pör következményei.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

Wagner Péter szemlaki lakos a pécskai járásbíró előtt ingatlan birtokáért és járulékaiért pert indított Schubkégel Péter ellen. A per során Schultz András, akit tanuképp hallgattak ki, terhelően vallott Schubkégel ellen. Az aradi ügyészség vádirata szerint Schubkégel e miatt bosszút forralt ellene és elhatározta, hogy megöli. Tervét mindjárt másnap a tárgyalás után végre akarta hajtani. Összeszó-lalkozott Schultz Andrásal, szemére lobban-totta, hogy a tárgyaláson ellene vallott. A gyilkosság január 2-án — két nappal a tárgyalás után — történt. Schultz András este fél hat órakor nyugodtan haladt az utcán, amidőn egy fatörzs mögül egy ember ugrott elibe és minden előzetes szóváltás nélkül hasbaszurta. A közelben levők csak ennyit hallottak: — Miért szurtál meg Péter? — és látták, amint egy férfi futásnak eredt. Schultz a sérülés következtében eszméletlenül terült el a földön és reggel 4 órára meghalt.

A gyilkosság elkövetésével kezdettől fogva Schubkégel Péter jómódu szemlaki gazdálkodót gyanúsították, aki ellen szándékos emberölés címen vádat is emelt az ügyészség. Ma volt az ügyben az esküdtszéki főtárgyalás, amelyen a vádlott, mint a nyomozás során is, tagadta a bűncselekmény elkövetését. Azt adta elő, hogy ő a terhelő vallomás miatt nem haragudott a meggyilkoltra, azt a tárgyalás óta nem is látta, a gyilkosság idejében pedig a koresmában volt, amit tanukkal is tud igazolni.

A kihallgatott tanuk egy része igazolta Schubkégel alibi-jét, másik része pedig nem vallott terhelően a vádlott ellen. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után egyetlen kérdést intézett az esküdtekhez és pedig a szándékos emberölésre nézve.

Kovács József dr. királyi ügyész vád- és Issekutz Marcell dr. védőbeszéde után az esküdtek a vádlottat nem bűnösnek mondták ki, mire a bíróság felmentette.

A februári esküdtszéki ciklus ezzel a tárgyalással befejezést is nyert.

§ A hirhadt szökevény. Budapestről jelentik: A megszökött és már vissza is került híres betörő, Endesz Árpád és a megszököttöknek esete foglalkoztatta ma a törvényszék vádtanácsát. A szöktetésben tudvalevőleg az atyja, Endesz József, ennek leánya, Mezei Irma, továbbá Pifkó Ignác, Bernát József és Seidl Rezső segítettek annak idején s ezek most valamennyien börtönben, illetőleg előzetes letartóztatásban vannak. A vizsgálatot Nagy Béla dr. bíró vezeti ellenük, aki megállapította, hogy akik segítségére voltak Endesz Árpádnak a szökésben, a törvényszéki fogház folyosójának ajtajáról a kulcshoz szappanlevonatot készítettek, majd ez után csináltak egy hamis kulcsot. De ezzel Endesz csak a folyosóról jutott ki. Érdekes, hogy mint hagyhatta el a cellát, melyben fogva volt. A leleményes és a szökések terén elismert szakértő, mielőtt ma a tárgyalást megtartották, bemutatta ezt a bíróság tagjainak. A munkája igen egyszerű volt. Egy nadrágkapocs kellett csak Endesznek ahhoz, hogy bármikor, ha kedve tartotta, kisértájon a cellájából.

— Hát nem egy fogkefét tett az ajtózár elé? — kérdezték tőle, mivelhogy eddig ezt mondotta volt.

— Nem. A zárnak abba a nyílásába, amelyikbe a rugó ugrik, elhelyeztem egy nadrágkapcsot, s erre egy vastagabb cérnaszálat erősítettem, amelyet aztán belül az ajtón végighuztam és megerősítettem. Mikor aztán távozott cellámból az őrs becsapta az ajtót, a rugó valójában a kapocsba illeszkedett s én a cérna segítségével a legnagyobb könnyűséggel felnyithattam az ajtót.

— Nem mese ez, Endesz? — kérdezte csodálkozva a vizsgálóbíró.

— Dehogyan is mese. Hisz tudja a bírósági ur, ötször szöktem meg már életemben s mindig ez volt a fortélyom.

— Eljön a cellába most és megmutatja ezt nekem?

— Szívesen, — szolt Endesz fölényesen s rögtön leszakítva nadrágjáról a fönt alkalmazott kapcsot, a cella felé tartottak.

Itt aztán Endesz Árpád négyszer egymás után sétált ki a becsukott cellából, nadrágjának a kapcsa segítségével. Aminek persze most az lesz a következménye, hogy az összes cellákra másfajta zárókészülékeket fognak alkalmazni. A mai vádlandási tárgyalás egyébként, melyen Langer táblai bíró elnökölt, azért vált szükségessé, hogy határozzanak az előzetes letartóztatás kérdésében. A kir. ügyészség kérte, hogy Endesz szöktetőinek letartóztatását hosszabbítsák meg tizenöt nappal. A kérést teljesítette a bíróság.

AZ ARADI ÁRVIZ.

*
Párisból jelentik: A Szajna ismét ijesztesen árad.
*

Arad város tanácsa elhatározta, hogy engedve a nyugatról jövő, kulturával telített levegőnek, Páris mintájára árvizet rendez a délvidék szívében. A terv átkerült már a városrendezési bizottsághoz, sőt a mérnöki hivatal is véleményezte a pokolian szenzációs és eredeti ötletet, tekintettel az eliszaposodott területek újra aszfaltozására. Ma ülésezett a tanács, hogy közegeinek a kegyelemadókat, illetőleg a végső direktívákat megadja.

Mindenünne kiküldött tudósítónk a titkos értekezletről a következő tudósításban számol be:

Polgármester: Az ülést megnyitom.

Egy hang: A csatornákat nyissa meg.

Elnök: Türelem, uraim. Türelem! Kérem az előadó urat, tegye meg előterjesztését.

Előadó (félénken): Arad vízállománya az utóbbi időben nem nagyon kielégítő, a korcsmárosok oly nagymérvű fogyasztást tanúsítanak, hogy a kezdeményezett idea már-már vízbe esett. De a szakbizottság nem esett kétségbe. Elhatározta, hogy a Maros folyását a liget felé fordítja, amit úgy vélünk elérni, hogy a koalíciós szemétdombot a Marosba öntjük. Előirányozott költség összes pauszálékkal 400000 korona.

Felkiáltások: Mi van a csatornákkal. A Maros mellékes, a csatornák öntsének ki.

Előadó (zavartan): Igen... igen... a csatornák, nyomban rátérek. Mindenek előtt a programot terjesztem elő. Február 15: kiönt a Maros. Az első propeller belép a Bockó-utcába. Február 16: Az Andrássy-ut végén álló Mária szoborak özelegőár elől bemenekül Kányához. Február 17: A városligeti tó kilép a medréből, ugyanakkor Andrássy belép a Nemzeti Társaskörbe. Február 18: A „Kint vagyunk a vízből” című önképzőkör és vese asztaltársaság gondolán bejárja a várost és koszurut tesz Károlyi Gyula szobrára. Február 19: A díósgyőri papirgyárból megérkezik az 1000 métermazsa itatóspapír, a mivel felitatjuk az utcákon felgyülemlött vizet. Február 20: Rónai János tombolát rendez az árvíz alkalmából, saját zsebe javára. Tűzoltók őrmesterektől lefelé a felét fizetik.

Általános helyeslés.

Egy hang: De a csatornákkal mi van? Azok nem szakadnak fel?

Előadó: De öregem, ne forszirozza a csatornákat. Csatorna nincs Aradon. És tiszta szerencse, hogy nincs, mert még tényleg felszakadna.

Szolga (belép): Távirat érkezett.

Előadó (átveszi a táviratot): Párisi tudósítónk értesít bennünket, akit az árvíz tanulmányozására küldtünk ki. (Olvassa a sürgönyt): Pécs. A víz apad, jól érzem magamat. Párisba nem mehettem, mert ott árvíz van.

Ilías.

MULATSÁGOK.

(=) Román jelmezball. Az aradi román köznevelődési egyesület március 3-án a *Fehér Keresztben* jelmezballat rendez, amelyen a résztvevők román nemzeti viseletben fognak megjelenni. A ball védőösszanyai az aradi, budapesti, bécsi, brassói, dáváli és nagyszebeni román négyzetek vezetőiből kerültek ki. Többek között a következő képviselők feleségei: *Damián Vazulné, Hodzsa Milánné, Lucaci Lászlóné, Maniu Gyuláné, Oncu Miklósné, Novák Aurélné, Petrovics Istvánné, Pop C. Istvánné, Goldis Lászlóné, Vajda-Vojvod Sándorné, Vlár Aurélné, Serbán Miklósné.* — A mulatság tiszta jövedelmét egy Aradon építendő román leány internátus alapja javára fordítják.

(=) Turisták estélye. A turisták hagyományos nagy estélye 19-én, szombaton lesz a *Fehér Kereszt* nagytermében, melynek esetleges tiszta jövedelme kultur-turisztikai célra, a gainai menedékház és meteorológiai megfigyelő állomás javára fordítatik. Amint az előjelekből látszik, siker dolgában az idei mulatság sem marad a múltban rendezett mulatságok mögött. Az estélyen tombola-játék is szórakoztatni fogja a közönséget, amelyet 11 órakor fognak lefolytatni. Estély-jegyek az egyesületi irodában és este a pénztárnál válthatók.

(=) Felülfizetések. Az aradi M. Á. V. és A. Cs. E. V. mezdonyvezetők és meterveretők által 1910. február hó 3-ikán rendezett jótékony-celu táncestélyen felülfizettek: *Sztankovics Miklós* üzletvezető 20 kor., *Fábry Sándor dr.* acev. igazgató, *Sziklay Artur* felügyelő, *Sármesey Eadre* acev. igazgató 10-10 kor., *Kovács János* felügyelő 5 kor., *Fényes Kálmán* fűtőházi főnök 10, *Bohus Zsigmond* báró 10, *Chirke Vilmos* felügyelő 10, *Homonnai Nandor* állomásfőnök 3, *Neuman Testvérek* 10, *Tanner Lajos* igazgató 10, *Erdős Mór* mérnök 5, *Pünkösdi János* mérnök 5, *Scheiber Lajos* vendéglős 20, *Horváth Sándor* vendéglős 15, *Keppich Jakab dr.* 5, *Erdős Dezső* 5, *Láng Ferenc* 10, *Magy. ált. hitelbank* Budapest 50, *Fischer Jenő dr.* 5, *Adler Ander* 5, *Biharszilágyi olajipar r. t.* 10, *Grész József (Lippa)* 10, *Észak. m. egyes. közszénbánya r. t.* 10, *Sátoraljaújhegyi petroleum finomító r. t.* 10, *Orsovai petroleum finomító r. t.* 10, *Adámkovics Aladár* mérnök 5 kor., *Mairovitz M. és fia (M.-Radna)* 10, *Pollák Vilmos* 10, *Szab. o. m. államvasutak* 5, *Vesztor István* vendéglős (Szolnok) 10, *Keppich Zsigmond* 5, *Trattner Jakab* mérnök 5, *Binder Gyula* 3, *Pománcz Gáspár* 1, *Vértes Henrik* 2, *Máris Sebő* 1, *Balázs N. 2*, *Drahoczki Rezső* 1, *Hoics Lajos* 5, *Czirják Géza* 2, *Vajda János* 5, *Urai Andor* 5, *Georgiades József* 2, *Barsi Károly* 1, *Major Kálmán* 5, *Brozsák Kálmán* 5, *Knap Károly* 3, *Kiss Miklós* 1, *Hajnal Ferenc* 1, *Farsang Pálné* 1, *Karsai Valér* 5, *Buzás Vilmos* 3, *D. Szabó Mihály* 3, *Szász N. 1*, *Klein Simon* 3, *Barducz Ödön* 60 fill., *Vass Gusztáv* 3, *Kovács Géza* 2, *Valter Ede* 5, *Vadász Armánd dr.* 2, *Dávid Vilmos* 4, *Valkányi Rezső dr.* 4, *Vacum oil. r. társ.* (Bpest) 5, *Kelle József* 3, *Lakatos István* 6, *Pogány György* 5, *Nagy István* 5, *Szabó János* 5, *Sárkány Antal* 2, *Zöldi Róbert* 2, *Kovács Béla* 2, *Honti Jakab* 5, *Honti Dávid* (Bpest) 3, *Heinrich Gyula* 5, *Tarr Sándor* 2, *Borszéki Ferenc* 5, *Bakos Pál* 5, *Czirnes György* 5, *Szekeres István* 2, *Kemény János* 2, *Somló Antal* 2, *Hirschler Bernát* 3, *Molnár József* 4, *Lówy Ignác* 3, *Kamenik Nándor* 2, *Korányi Mátyás* 1, *Szilvásy György* 5, *Kiss Gyula* 1, *Hirschler Zsiga* 2, *Bródi Arnold* 2, *Valent Sándor* 2, *Várfalvy Antal* 2, *Czunderlik Ferenc* 2, *Deák László* 2, *Heiner István* 1, *Fehér István* 7, *Zaborvsky Elemér* 1, *Gyórfi István* 1, *Such Ferenc* 10, *Trenka Ferenc* 2, *Csomán István* 2, *Rá-*

kossy Lajos 1, *Róna Sándor* 2, *Róna János* 2, *Kozák István* 1, *Hedvig György* 2, *Váradi József* 1, *Barbjer Ferenc* 2, *Romvári Antal* 3, *Dorkó György* 2, *Urfioz Kárnél* 1, *Fái István* 1, *Waller József* mérnök 4 koronát.

A felülfizetések összege 569 korona 60 fill. A jótékonycél érdekében felülfizetőknek hálás köszönetet mond ezután a rendező-bizottság. (1081)

A szerelem halottja.

A tanítónő drámája.

Távirati tudósítás.

Arad, február 15

Megírtuk, hogy Zalamihályfalván *Grossinger Ferenc* földbirtokos agyonlőtte fiatal jegyesét, *Marton Anna* tanítónőt, azután öngyilkos lett.

A titokzatos drámáról — mint nekünk táviratozzák — a legkülönbözőbb kombinációk kapnak lábra, amiket még tarkított az a körülmény, hogy *Grossinger* szülei, kétségtelenül szépitgetés céljából, olyan formában adják elő a szerelmi tragédiát, a melynek józan felfogás szerint senkisé is ad hitelt. A szülők ugyanis olyanformán igyekeznek a szerelmi tragédiát feltüntetni, mintha az szerencsétlen baleset következménye volna. Az ifjú jegyespár — mondják a szülők, — legjobb egyetértésben volt együtt. Házasságuknak nem állt útjába semmi és nemsokára meg is tartották volna esküvőjüket. *Grossinger Ferenc* éppen az esküvő megbeszélése céljából látogatta meg a menyasszonyát. A szerencsétlenség napján a menyasszony a szülőben nagyobb ozsonnát rendezett, melyre a rokonok is hivatalosak voltak. Itt aztán egy érdekes fordulatról számolnak be a szülők. Mert a fiatalember — így szól a kimagyarázás — a szülőbe ki menet előtt át akart öltözködni, menyasszonya lakásán ruhát cserélt és közben revolverét kitette az asztalra. A menyasszony kíváncsian nyúlt a revolver után és míg a vőlegény öltözködött, játszadozott a fegyverrel, ez elsült és a golyó egyenesen a menyasszony szívébe fúródott. A vőlegény látva a rettentő szerencsétlenséget, kétségbeesésében kiragadta a revolvert halott menyasszonya kezéből, hogy főbe lölje magát. A leány rokonai, akik az első lövés zajára besiettek, meg akarták gátolni a fiatalember szörnyű elhatározását, *Grossinger* azonban ellökte magától a hozzásielőket és egy jól irányzott lövéssel golyót röpített az agyába, aminek következtében azonnal meghalt.

Erősen tartja magát az a verzió, hogy a tanítónő elhidegedett vőlegényétől és a zalamihályfalvai tanítóval kezdett ismeretséget, mert arról értesült, hogy vőlegényének Kőszegen szeretője van. A tragédia előzményeként beszélnek anonim levelekről, melyek miatt a leány szakítani akart, de sok szó esik állítólagos anyagi okokról is, hogy tudniillik a menyasszony biztosítást akart arra az esetre, ha özvegyen marad és férje után nem örököl. Állítólag e miatt készült szakadás, amihez más oldalról a vőlegény féltékenysége is hozzájárult és így történt az, hogy a vőlegény agyonlőtte menyasszonyát, azután pedig önmagát. Hogy milyen helyzetben találták meg az áldozatokat, arról nem szól a szülők nyilatkozatán kívül semmi pozitív híradás, általában a dolog nagyon homályos és olybá tűnik, mint egy kis fiók mayerlingi tragédia.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

HIREK.

Az elmerült postagözös.

Távirati tudósítás.

Arad, február 15

A „Chanzy tábornok“ elsüllyedésétől borzalmas részleteket közölnek az újabb táviratok. Mint egy párisi távirat jelenti, óriási mennyiségű hajóroncs uszik a tenger színén, vagy hever a parton. Ebből arra lehet következtetni, hogy óriási robbanás lehetett az, amely a hajó testét darabokra tépte. Az eddig talált holttestek mind már a feloszlás állapotában vannak. Ciudadelában a temetőbe vitték a holttesteket és ott egymás mellé helyezték. Az összes templomok harangzugásai kíséretében végzi a papság a beszentelést. A holttesteket holnap eltemetik. Ma délelőttig egyetlen halott kilétét sem lehetett megállapítani. A tengerészeti minisztériumhoz Ciudadelából érkezett távirat közli, hogy a torpedónaszádok megkezdték a holttestek partrahozását. A holttesteket lefényképezik, azután eltemetik. A francia torpedónaszádok eddig negyven holttestet hoztak ki a partra.

Párisból táviratozzák még: A Havas-ügynökség ciudadelai táviratban hozza a „Chanzy tábornok“ katasztrófája egyetlen menekültjének elbeszélését az eseményről. Bades tábornok a következőket mondja:

— Február 9-én délben egy órakor a hajóra szálltam, hogy Algirba utazzam. Kivülem még mintegy száz utas volt a fedélzeten. Röviddel az indulás után heves északi szél támadt, ennek dacára mégis folytattuk utunkat. Másnap heves rázkódásra ébredtem. Ugy éreztem, mintha a hajó sziklába ütdött volna. Arra a kérdésre, hogy mi történt, a matrózok azt válaszolták, hogy semmi. Ennek azonban nem adtam hitelt és mintegy harminc utassal — nőkel, férfakkal vegyest, a fedélzetre mentünk. Óriási hullámok zuhogtak el fölöttünk és elvittek minden megmozgathatót. Sok utas a tengerbe zuhant. Én magam kétségbeesett erővel kapaszkodtam a hajó kiálló részébe, a míg egy kisebb hullám közeledését vettem észre és arra bízam magam. A következő pillanatban a tengerben éreztem magamat. Miután jó úszó vagyok és a közelben szárazföld volt, biztos voltam, hogy megmenekülök. Röviddel azután heves szélroham a partra dobott

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 16-án az időjárás: semmi, vagy kevés csapadék, később enyhébb.

— Változások a csanádi egyházmegyében. Csernoch János dr. csanádi püspök a zsombolyai kerület esperesévé Eisele Ede csanádi plébánost, tamásfalvai segédplébánossá (coadjutor), Hummel Vilmost Magyaracernyáról, német-sztamora segédplébánossá Wolf Jánost Buziásról, buziai segédplébánossá Horray Ferencet Aradszentmártonból, magyaracernyei káplánná Szijjártó Géza újmisést, aradszentmártoni káplánná Faragó Mihályt Szőreghről és szőreghi káplánná Karácsonyi Guidó újmisést nevezte ki.

— Aradiak Tisza Kálmán szobrára. Újabb a következő adakozások érkeztek hozzánk Tisza Kálmán szobrára:

Deutsch Andor 20 kor.
Leopold Zsigmond 20 kor.

— Bűnügy egy üzlet átruházása miatt. Az aradi rendőrség ma Weisz és Rozenberg aradi borkereskedő cég bűnügyi feljelentése alapján megindult nyomozatot fejezett be. Az említett cég az ügyészségnél tette meg feljelentését Popeszkú Patricius, aradi cipésmester és neje ellen. Popeszkúnak a Vadászúrt utca 2. szám alatti házában van nagyobb szabású cipésműhelye és több aradi borkereskedő céggel állott összeköttetésben. Az említett nagykereskedőnél ez év január 5-ikén egy 817 koronás váltója járt le a cipésznek, aki megígérte, hogy rendezni fogja és egyszersmind újabb bevásárlást akart tenni. Rozenberg Arnold a hitelt megtagadta, Popeszkú a váltót nem rendezte. Újabb felszólításra sem fizetett és a cég érdeklődni kezdett, vajjon az azelőtt pontosan törlesztő iparos miért nem fizet? Megtudta, hogy ez év január 10-ikén Popeszkú iparát Kalász János ujaradi borkereskedőre ruházta át, aki szintén hitelezője volt neki, egyszersmind visszakapta Popeszkútól azt a nagymennyiségű nyers árut is, melyet ez az utóbbi időben tőle vásárolt, de ki nem fizetett és Kalász a cipészt üzletvezetőül alkalmazta. Az ügyészség megindította az eljárást és a rendőrséget bízta meg a nyomozással, mely több napon át folyt és ma nyert befejezést. Kalász beismerte, nesztét véve annak, hogy Popeszkú másutt is tartozik és így kilehet téve károsodásnak, kölcsönösen állapodtak meg az ipar átruházásában és a tőle vásárolt áru visszaadásában. Az ügyészség Kalász ellen mint bűnége ellen is elrendelte a nyomozást, de Kalász tiltakozik a vád ellen és azt állítja, hogy a maga biztosítása mellett a többi hitelező kilátásait is megjavította azáltal, hogy Popeszkút keresetbe juttatta és lehetővé tette, hogy törleszthesse adósságait. Popeszkú is beismerésben van, de tagadja, hogy csalni akart volna. Tönkrement — ugymond — és Kalász azzal fenyegette, hogy a hitelt megvonja tőle. Miután másutt árut nem kapott, kényszerűségből elfogadta Kalász ajánlatát, de csak azért, hogy keresetéből hitelezőit kielégíthesse. A kihallgatott tanúk mind tisztességes, iparkodó embernek mondták Popeszkút és Weisz Farkas borkereskedő kijelentette, hogy nem csatlakozik a feljelentőhöz, noha Popeszkú neki 450 koronával tartozik. Ugyanígy vallott Vácán Traján görög keleti plébános is, aki Popeszkúnak eladta Vadászúrt-utca 2. számú házát. A ház még nincs Popeszkú nevében, mert a vételár nincs egészen törlesztve, de az eladó pontos fizetőnek mondja a cipészt, aki bizonyára nem azért nem fizette ki egészen a vételárt, hogy ezzel elvonja a hitelezők elől az ingatlant. A rendőrség az iratokat áttette az ügyészséghez.

— A temesvári kamara titkára nyugalomba vonult. Mára János, a temesvári kereskedelmi és iparkamara titkára, harmincegy esztendői szolgálat után — amint értesülünk — nyugalomba vonult. Helyébe — hír szerint — a kamara Lendvay másodtitkárát fogja megválasztani, de nincs kizárva az sem, hogy más kerül a kamara élére.

— Nagy aranyelet. A hunyadmegei Sztanizsáról írják nekünk: Az egykor nagy költségekkel berendezett és most elhanyagolt sztanizsai aranybányában a bérlők 12 kiló szabadaranyat termeltek. A bányák tulajdonosa: Nationalbank für Deutschland (Berlinben) a hír vétele után a bányákat, amelyeket a gyenge eredmények miatt tavaly parasztnak bérbe adott, most zár alá vette és a szerződés felbontása iránt a lépéseket megtette.

— Bleriot szobra. Párisból írják, hogy a Lamanche-csatorna legelső bátor átrepülőjének, a nálunk, Budapesten is ünnepelt aviatikusnak: Bleriot francia mérnöknek, a minap leplezték le a szobrát Dover angol kikötővárosban. Egy karesu, pompás, kék levegőbe kívánczó monoplán ez a szoboremleked, fehér gránitsziklatömbből kifaragva. Magas talpzatába bele van véve az eljövendő századok számára az átrepülés éve, napja és órája. És hirdetni fogja beszédes tanuként ez a szépen faragott, idők viszontagságaival büszkén dacoló gránitszíkla: mily fáradságos munkával tanult meg repülni a huszadik század embere. Angol ember, a bla heath i nábob, a milliomos Duckham állította Bleriot francia aviatikusnak ezt a gyönyörű szoboremlekedet és ajándékozta a léghajós-klubnak.

— A képviselőné regénye. Az egyik csabai kávéházból néhány héttel ezelőtt lépett ki egy nyulánk, szomorú arcú kasszíráné. Sokan csak azért mentek el a kávéházból, hogy megnézzék a nagyságos asszonyt: Vertán Endre dr. orsz. képviselő elvált feleségét. Aki látta, rögtön tisztában volt vele. Az arcáról, a modoráról lesírt valami intelligencia. A kávéházi vendégekkel szívesen elbeszélgetett az egykori képviselőné. De a mult leplét nem engedte fellebbenteni. Ilyenkor mindig másfelé vezette a beszéd fonalát. Az élet árja Csabáról Makóra sodorta Vertán Edrénét. Ott egy előkelő kávéházban nyert alkalmazást. Bánatosan ült be a kasszába, mint aki megunt, megelégtelte ezt az életet. Még sem tudott szabadulni. Pihenni vágyott. Vágya netovábbja be is teljesedett. A napokban táviratot kapott. Az anyja halálát közölték vele. Valahol egy erdélyi kis városban lehunyta szemét egy öregasszony. Az édesanyja, aki vagyont hagyott hátra. És ebből a vagyonból neki is jutott. Epen annyi, amennyi elég ahhoz, hogy gondtalanul élhessen. A táviratot reszelő kezekkel bontotta ki a kasszíráné. Elolvasta és mintha semmi sem történt volna, oda ment a kávéshoz:

— Meghalt az anyám, engedjen el, uram.

És a kávé elengedte. Ő hazament a azóta boldog. Elvesztette az anyját, de visszanyerte a boldogságát.

— Eljegyzés. Kugel Sándor brádi nagykereskedő eljegyezte Kugel Károly nagykereskedő leányát, Rózsikát.

— Kell Manó cég ajánlja csipke és szalag különlegességeit. Telefon szám 673. 652

— A pezsgőgyáros és gyermekei. A legnagyobb fentartással közöljük ezt az érdekes hírt, amelyet egy nagykanizsai lapban olvasunk. Néhány évvel ezelőtt — írja a kanizsai lap — országos szenzáció volt az a merénylet, melyet Littke Lőrinc pécsi pezsgőgyáros Pécs egyik legforgalmasabb utcáján követett el revolverrel egy katonatiszt ellen, kit a felesége elcsábításával gyanúsított. Az esküdtszék felmentette a gyárost a szándékos emberölés kísérletének vádjáról, de felesége elhagyta urát és hazautazott két szép gyermekével Körömdre a szüleikhez. Littke Lőrinc nem tudta elfelejteni csodaszép asszonyát, de még kevésbé édes kis gyermekeit. Tegnap egy barátjával Körömdre utazott és egy átmulatott éj után, reggel beállítottak az asszony szüleinek lakására. Az asszony sikoltozva menekült férje elől. Littke megőrizve nyugodtságát, két kis fiához sietett és azokat átkarolva megindult kifelé. A jóbarát pedig fölkapta a gyermekek ruháit a mire az asszony meglepetéséből felocsudott, az apa és barátja már messze járt.

— Házasság. Mirus Ferenc, a Körösbánya és vidéke takarékpénztár ügyvezető főnöke házasságot kötött Keplon Franciska urnóval.

— Készül a jéggyár. Varjassy Lajos polgármesterma este hazaérkezett Budapestről. Két napi ott tartózkodása alatt megkötötte az egyezséget, a jéggyár gépjeinek szállítására a Nickolson és a Röck gyárakkal. Az előbbi a motort, az utóbbi a gyártáshoz szükséges részeket fogja szállítani. A berendezés körülbelül hetvenezer koronába fog kerülni és a gyár naponta száz métermázsa jéget termel.

— Felrevezetett munkások. Valami rosszlelkű atyafi alaposan megtréfált néhány békési munkást a héten. Ilyen időben, mikor kevés a munkaalkalom és a szegény munkásnép nyomorúságban él: nagyon ki lehet egy-egy ravasz embernek használni bármily irányban naiv hiszékenységet. A kivándorlási ügynökök ilyenkor aratnak legjobban, mert a nyomorgó emberek hallgatnak a csábító ígéretekre, melyek busás jövedelmekkel, boldogsággal, aranyhegyekkel kínálják, amelyek ott várnak rájuk túl az Océánon. Az alább olvasható békési eset nem ily csábítás, csak rossz tréfának lehet minősíteni.

Hétfőn délelőtt 12, ünnepi köntösbe öltözött békési magyar jelent meg Christian György, a csabai munkásközvetítő-hivatal vezetője előtt. A vezérszónok, Andor Gergely, illendőképén levette a sapkáját és a következő diációt vágta ki:

— Tekintetes intéző ur! Ugy hallottuk, hogy a frankországbeli Páris városát elpusztította az árvíz, most újra kell felépíteni és Magyarországon keresnek munkásokat. Azt mondták, hogy tekintetes ur szedi a munkásokat. Mink tehát összeraktuk a kis utiköltséget és átjöttünk ide megkérni a tekintetes urat, hogy mint aféle békési ember, vegyen fel minket is a listába és küldjön el Párisba. Nagyon ránk férne már egy kis kereset.

Christian György mindjárt látta, hogy itt valami tréfáról van szó. Felvilágosította tehát őket:

— Akárki mondta is ezt a bolondságot maguknak, csak viccet akart csinálni. Nem igaz abból egy szó sem. Különbösen én mást is hallottam. Azt ugyanis, hogy valaki Afrikába akar vinni Békésről munkásokat oroszlanvadászatra — hajónak.

— Igen, ezt is hallottuk — mondta Andor Gergely uram.

— Nobát az is olyan hazugság és bolondság, mint a másik. Ne higgyenek neki, hisz maguk okos emberek.

A felvilágosító szavakra leforrázva, nagy sóhajtozással mentek ki az iredából a becsapott szegény békési magyarok...

— Merénylet a rendőrök ellen. Kovaszineről jelentik, hogy 12 részeg legény az utcán megleste a rendőröket a megtámadták őket. Egy rendőrt súlyosan meg is sebesítettek.

— Szent-Antal tolvaja. Budapestről írják: A Józsefvárosi plébánia templomában, a sok persely közt, rendszerint a Szent-Antal perselyébe gyűlt a legtöbb adomány. De az utolsó időben észrevette Krizsán dr. pápai prelátus, hogy koronák és forintok már ebben a perselyben sem igen voltak. A dolog gyanút keltett és szinte bizonyosnak látszott, hogy valaki megdézsmálja a begyűlt összeget. Komjáti Teréz takarítónő volt az, aki ellen a gyanu irányult. Elbujtattak hát a templomban egy detektívet, aki csakugyan tettenérte Komjáti Terézt, amint egy nap déli órájában takarítás közben két falpalcikával be-benyúlt a perselybe és abból a nagyobb pénzdarabokat szépen kihalászta. A mint a detektív rejtekhelyéről előbujt, a tolvaj asszony futásnak eredt, de elcsípték. A törvényszék Komjáti Terézt lopás büntetése címén félévi börtönnel sújtotta.

— Szülésznők konkurrenciája. Ingó vagyongrongálása szerény és egyszerű cím alatt rendkívül érdekes életjelenség húzódik meg abban a feljelentésben, melyet ma Prunner Jánosné aradi szülésznő tett az aradi rendőrségen Szabó Lajosné kolléganője ellen. A két tudós asszony a Flórián-utcában lakik, még pedig tözsomszédok, Prunnerné az 5., Szabóné a 4. számú ház kapuján birdeli, hogy okleveles szülésznők. Az ő segítségükre rászoruló emberiség bizony így könnyen összetévesztheti a két nélkülözhetetlen asszonyságot, sőt nemcsak tévesztheti, hanem valószínű, hogy tévesztette is. Mert, mint Prunnerné ma elpanaszolta a feljelentésében, a kartársnője igen ravasz módot talált ki arra, hogy hozzá, a Flórián-utca 5. számú házba este senki be ne juthasson. Megrongálta, illetve hasznavehetetlenné tette a csengőt. A feljelentő állítása szerint ezt őt izben cselekedte meg és egyszer ennek következtében egy paciense igen kritikus állapotba jutott. Csak egy óra késéssel tudott elmenni, hogy életveszélyes állapotában segélyt nyújtson neki.

— Csak kenyéririgységből és elkeseredett konkurrenciából teszi meg velem ezt a szomszédnőm, — panaszoja Prunnerné, — akit már három hónap óta gyanúsítok azzal, hogy a csengő vezetékeinek elvágása, vagy a tányérjának összetörése révén akar elzárni éjjelre a külvilágtól. Vasárnap este tetten értem. Épen akkor értem a házam elé, mikor kolléganőm a csengőmet egy kemény tárggyal ütötte és használhatatlanná tette.

A rendőrség megindítja az eljárást Szabóné ellen.

— Pör husz fillér miatt. Békésről írják: A magyar mágnások között, talán a Wenckheim grófok állanak anyagiakban legjobban. Duskálnak a jólétben. Valamennyien órási birtokokkal rendelkeznek és így gyakran dolguk akad a kérgeskezü munkással. Ők vajmi keveset érintkeznek velük, de annál többet az uradalmi intézők, jószágfelügyelők. Békésen is van egy ilyen jószágfelügyelő. Ő a közelmúltban negyven munkás ellen indított pört 20, azaz husz fillér miatt. A dolog úgy történt, hogy a munkásokat felfogadta. Mind-egyiknek adott husz fillér foglalt, de mégis máshova szegődtek; oda, ahol magasabb bért ajánlottak fel nekik. Ebből lett a pör. A jószágfelügyelő elment a községi bírósághoz, beidéztette a munkásokat és követelte vissza a hatást...

Föld alá temetett bányászok. A gyalári (Hunyadmegye) kincstári vashányák „Mihály” bányájában az egyik tárna talaja esőzés következtében meglazult és nagy tömeg föld omlott be. Két bányászt a föld alá temetett. Az egyik munkást három órai megfeszített munka után összevesszőt tagokkal bár, de még élve kimentették. A másikat azonban hat órai munka után halva bírták csak kihuzni. A súlyosan sérült bányászt a bányakórházba vitték. Állapota reménytelen.

— Születések és halálozások. Az aradi anyakönyvi hivatalban február hó 15-én a következő születéseket és halálozásokat jelentették be: Született: Pitarui János nyomdásznak Szeptimiu nevű fia, Zerkovitz Rezső motoror vezérigazgatónak István nevű fia. Meghalt: Stefán Mihályné 70 éves nap-számosnő, özv. Högye Sándorné 57 éves pályőr özvegye, Holn Miklósné 28 éves bejárónő, Hada-nyák Jolán 29 éves magánzónő, Papp István 65 éves bognár, özv. Czapkó Jánosné 70 éves magánzónő.

— Kossak csász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 261

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

Divatcsevegés.

*
— Párisi levél. —

Kellemetlen napokat élt át az igazi parisienne. Bárkán kellett a fodrászhoz mennie és talán az ablakon át kötéllel vontatta fel magát a divatterembe, hogy felpróbálja az új ruhát, vagy az új kalapot.

Ezekről az új kalapokról van mit beszélni. Mivel az elegáns francia hölgyek hajviselete úgy alakult, hogy a kalapjuk többé nem dülhet előre, hát a kalapok egyszerűen kénytelenek hátrább menni. Ennek az az előnye, — vagy hátránya? — hogy szabaddá válik a régóta eléggé nem érvényesülő hajzat, homlok és arc.

A Szajna áradása és még inkább a farsang rövidsége ártott a divatnak, amely ilyenkor éli legmozgalmasabb időszakát. A bálók nem voltak olyan pазarok, mint az előző években. A jelmezestők közül még alig jelentkezett egy pár, az sem lehetett még csak halvány hírmondója sem az egykoriaknak, például annak a híres ünnepségnek, amit néhai Sagan hercegné rendezett a Rue Saint-Dominique-on levő fényes palotájában. A franciák nem olyan materiálból valók, hogy könnyen kedvüket szegjék, de a szórakozásaik nagyon megváltoztak. A legújabb játéku, a „tip-taw” foglalkoztatja most őket és pedig annyira, hogy másra alig gondolnak. Ezt a „tip-taw”-ot akként játszzák, hogy a kézbe vesznek egy fémgolyócskát, egy egészen sima kis falapátot, meg egy talpatlan poharat, aztán a fémgolyócskát fel kell fogni és a pohárba dobni. Órákhosszat türelmesen eltudnak ezzel bibelődni.

De hogy el ne térjünk a tárgytól, a divattól, hadd szóljunk a párisi asszonyok újfajta legmagasabb sarku topánkáiról. A cipő kérdése jelenleg igen fontos, mivel hogy a kurta szoknya az egész lábat láttatja. A cipészek fel is használják ezt a körülményt arra, hogy mindenféle fantasztikus komplikált cippelöket konstruáljanak. Ugy összevissza szabják-varrják, disztik, hogy ember legyen, aki eligazodik ezeken a cicomás csinálmányokon.

A legtöbbjük szokatlannul hosszuszárú, ezért aztán csizmácskáknak is nevezhetők. Lehetőleg mennél kevesebb varrásnak szabad rajtuk látszani, kivált alantabb. Az anyaguk leginkább szürke, vagy sárga szarvasbőr, olykor azonban lakkozott sevrő is. Emлитendők még a színesstollu félcipők. Mesések ezek a tündércipők. Mesés az áruk is. Párjuk háromezer frankba kerül. Hamupipőke is büszke lett volna rájuk, de ha elveszítene egy bálteremben, a herceg nehezen találná meg az igazi. A számos kis láb között...

VIDÉK.

Jutalmazott körjegyző. Hunyadvármegye alispánja Veress Gyula ribicei (körösbányai járás) körjegyzőjének 100 korona jutalmat utalt ki a kivetett utadók pontos behajtásáért.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Majlátfalva. Ha legközelebb bejön, keressen föl bennünket a szerkesztőségben. Délután 3 órá-tól 7-ig rendelkezésére állunk. Személyesen mondja el panaszát, mert ebből a rövid levélből nem tud-jak megérteni: mit óhajt.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— A Tavaszi Vásár Aradon. A híres lipesei Messe-k mintájára szervezett budapesti Tavaszi Vásár ügyvezetősége vasárnap, e hó 20-án Aradra jön, hogy az itteni kereskedők és iparosok bevonásával megalakítsa a Vásár aradi bizottságát. Ez alkalommal Goda Géza író, a Tavaszi Vásár ügyvezető-igazgatója felolvasást is fog tartani az áruminta-vásárokról. Az alakuló-gyűlés és felolvasás programja a következő: 1. Megnyitó; elmondja Szenácssy Béla, a Tavaszi Vásár ügyvezető-elnöke. 2. A Tavaszi Vásár és az áruminta-vásárok; előadás, tartja Goda Géza, a Tavaszi Vásár igazgatója. 3. A helyi bizottság megalakítása. 4. A Tavaszi Vásár tervrajzának bemutatása. A felolvasó ülés vasárnap délelőtt fél 11 órakor lesz a Kereskedelmi és Iparkamara székházának dísztermében, ahol minden érdeklődőt, főképen kereskedőket és iparosokat, szívesen látnak.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, febr. 15

Legutóbbi jelentésünk óta az időjárás menetében lényeges változás nem állott be. A levegő valamivel hűvösebb, azonban hideg nincs.

A vetések, ha továbbra is így maradnak, jó termést ígérnek.

A gabonaüzlet irányzata a gyenge kereslet és rossz lisztüzlet következtében lanya.

A mai piacon eladásra került:

600 mm. buza	13.80—14.10
600 mm. tengeri	6.00
Rozs	9.10
Zab	7.—
Árpa	6.70

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsze.

Távirati tudósítás.

Budapest, február 15

Amerika 1½-el magasabb. Kínálat és vételkedv korlátozott, 1000 mm. 5 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónkénti számban:

	Deli árak	2 órai árak
Tengeri 1910. májusra	6.61—6.62	6.62—6.63
Buza 1910. áprilisra	3.89—3.90	3.99—3.91
Zab 1910. áprilisra	7.46—7.47	7.45—7.46
Rozs 1910. áprilisra	9.43—9.44	9.44—9.45
Buza 1910. októberre	11.64—11.69	11.67—11.68
Buza 1910. májusra	13.68—13.69	13.67—13.68
Rozs 1910. októberre	8.65—8.66	8.63—8.64

Zárul 5 órakor.

Oestrák hitelrészvény	—	—	875.80
Magyar hitelrészvény	—	—	815.25
Városi villamos vasúti részvény	—	—	329.50

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycsarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1910. február 15.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos új ...	13.45—13.50
76 " " " " " "	13.50—13.55
77 " " " " " "	13.55—13.60
78 " " " " " "	13.60—14.65

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos új ...	13.40—13.45
Rozs új ...	9.00—9.10
Árpa új ...	6.40—6.50
Zab új ...	6.60—6.65
Tengeri régi ...	6.75—6.80

Felelős szerkesztő:

BOLGÁR LAJOS.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1910. évi február hó 16-án:

C. bérlet.

C. bérlet

G. Kertész Ella és Góth Sándor vendégfel-
léptével:

Az ingovány.

Szinmű 3 felvonásban. Írta: Wolff Pter e. Fordította:
Szini G. uia.

SZEMÉLYEK:

Brehant Paul	Góth Sándor	Cranvalle	Novák Irén
Lucien	B-regi S.	Br et	Delly Lajos
Edoird	Várnay Jenő	Chamb ay	Boda Ferenc
Devillers	Ditró Mór	Miller, orvos	Gerő János
Fleury Denise	G. Kertész E.	Helén	Zalay Marzít
Germine	Harmath J.	Mitchi	Kun Irén

Kérdés este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Bárá Simonyi-utca 1. szám, Szabadtság-tér mellett.)

Márc 1910. február 16-án szerda

1. Szűret. Természet után. — 2. A hűvös hegedős. Fantasztikus látványosság. — 3. Dohányipar. Természet után. — 4. A ravasz betörő. Humoros. — 5. Zanzibar. Természet után. — 6. Csak semmi izgalom. Bohózat. — 7. Nátha. Kacagtató. — 8. A kaméliás hölgy. Dumas drámája az Odeon előadásában.

Csütörtökön, pénteken és szombaton
szenzációs sportműsor.

Előadások délután ½ 6 órától kezdve.

Helyárak: I-ös hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik
hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni

NYILTTER.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon kedves rokon, ismerős és jóbarátainknak, akik felejthetetlen drága halottunk,

Ungureán József

takarékpénztári tisztviselő

végtestességén személyes megjelenésükkel, valamint koszorúk küldésével igyekeztek mély bánatunkat enyhíteni, ez uton mondunk szívvel jövő halás köszönetet.

Aradon, 1910. febr. 15. 1030

Ungureán János és családja.

Végre tiszta

„Endlich rein“

a legfokéletebb és legméresebb menő egészség-
ügyi és kozmetikus követelményeknek megfelelő
mosdópép. Dobozban, tubusban. Fogpasztának
is használható. (Törv. védve) A „Végre tiszta“
„Endlich rein“ jó hatással van a bőrre, élénkíti,
és már rövid ideig használat után léggyá és győn-
gédde teszi. Használatban olcsó, mint mosdó-
és fürdőszappan fölülmulhatatlan, az előkelő
toilet asztalnak és a családnak is ideális hasz-
nálható szerszám. Tubusban csomagolva orvosnak,
utazónak és sportember-
nek különösen ajánlható.

Vegyesüzletgyár: Bucher, Wien
I. Himmelpfortgasse 17.
Kapható drogeriákban,
gyógyszertárakban és
illatszerüzletekben.

6590

zel gyomor, vese, hólyag és
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknek
6442 Aradon

Szénüzletünket

Andrássy-tér 14. sz. Hermann-palotából

jelentékenyen megnagyobbítva

Boros Béni-tér 2. szám

saját házukba, a Széchenyi gőzmalommal szemben

áthelyeztük.

Állandóan nagy készletben mindenkor legju-
tányosabb árakon

elsőrendű Magyar és Porosz bányákból

kőszén és kokszt,

kovács kőszén

Jól kiégetett, pormentes

Bűk k-faszén.

Szállítmányainkat pontosan
mérve, plombázott zsákokban, a
miniszteri és főkapitányi rende-
let szerint teljesítjük.

Becses rendelvényeiket új iródaikban úgy mint
addig személyesen, levelező-tapon vagy

Telefon szám 139

kérjük s jegyzünk figyelmes és gondos szolgálá-
tunkról biztosítva, kitűnő tisztelettel

Kneffel Károly és fia

szénagykereskedése, Boros Béni-tér 2. sz.

Szőlőtulajdonosok figyelmébe!

Szőlőműtrágyát (garantált phosphorsav, kali és légeny tartalommal),
valamint az összes műtrágyaféléket, mint Superphosphát, ugy ásványi, mint
csontliszt superphosphátot, Chilisaléromot, kénsavas ammoniákat, kalisót, trá-
gyagypszet, kalisuperphosphátot jutányos áron szállít a

Mütrágyaügynökség Hódmezővásárhelyen, Lehel-utca 5. sz.

Szakkérdésekre díjtalanul ad felvilágosítást. Szőlőmű-
trágya rendelésnél 5 métermázsán felül szakközveget küld a
szakmunkások beoktatására díjtalanul.

Képviselők Aradon: Baumann János Boros Béni-
tér 17. Buttyinban: Baumann Lajos kereskedő. 1029

Valódi brünni szövetek az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m. hosszú	1 " 10 "
elegendő teljes férfi-	1 " 12 "
ruházat	1 " 15 "
(kabát, nadrág és mellény)	1 " 17 "
ára csak	1 " 18 "
	1 " 20 "

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.— K.-ért épügy felüti-szöveteket, turista-lodent, selyemkamgarnt gyári áron küld a mindenütt ismert megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn 4.
Minták ingyen és bérmentve. 6911

Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szövet-szükségletét direct a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél rendel. Oriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből. SZABOTT, LEGOLCSÓBB ARAK! Bármely kis megrendelés teljesítése szigorúan mintahű és figyelmes.

Fajtiszta **riparia portalis** alanyon oltott, elsőrendű dugyökerezett bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

valamint sima **riparia portalis** szőlővesszőket ajánl és gyökerez

elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

681

szőlőoltvány-telepe ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

Gondos anyák

Csukamájolajat adnak.

Jó és kellemes ízénél fogva felnőttek és gyermekek egyaránt szívesen veszik; a gyomrot nem terbeli, sőt az étvágyat még fokozza. Ara egy üvegnek **2 korona**. Uvakodjunk mindennemű keveréktől (Emulsiók) mert azok mindenféle idegen szert tartalmaznak és csak alig csukamájolajt.

Fagydagaganatok

legjobb szer a „Frigin”. Ara 1 üveg ecsettel és utasítással **70 fillér**.

Legjobb fekete Hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara **2 korona**.

Kitűnő amerikai gummi

a „Miter” 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona**. 421

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Akar nősülni?

Hölgyektől (ezek között olyanok, törvénytelen gyermekkel, testi hibával stb.) 5—500.000 korona vagyonnal fel vagyunk hatalmazva megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha vagyonnélküliek is), akiknek komoly szándékuk van és gyors házassághoz akadály nincsen, irjanak e címre: **L. Schlesinger, Berlin 18. Deutschland.** 678

Alkalmi vételek és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és ékszerárátára

Deutsch Izidor

órás és ékszerész 591
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmegbízható árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek TELEFON 438. TELEFON 438.

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli

motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 631

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalkozása

Arad, Salacz-u. 2.

Olcsóbb lett

a

SZÉN!!

A ki téli szén és kokszt szükségletét már most szerzi be, vagy jegyezteti elő, 25 %-ot megtakarít!

Légszuszgyári kokszt 4.60 K.

100 kg.-ként.

Poresz salon kőszén 4.60 K.

100 kg.-ként.

Zsilvölgyi salon kőszén 4.— K.

100 kg.-ként.

Rostált portmentes faszén 6.— K.

100 kg.-ként.

Kovács szén — — 4.60 k.

100 kg.-ként.

Róth József

szénnagykereskedőnél 611

Arad, Eötvös-u. 3.

Telefon 63. sz.

PETROSAFROL

Bevált készítmény a hajnöves előmozdítására, a fejbőr erősítésére, hajhullás és korpaképződés megakadályozására.

A Petrosafroltól a haj selyempuha, rugganyos lesz.

ÁRA 1 KORONA. 361

6 üveget ingyen láda és csomagolásban bérmentve küld

FÖLDES KELEMEN

gyógyszertára ARAD.

Minden üveghez részletes utmutatás van mellékelve miként használandó e készítmény és miként ápoljuk hajunkat, hogy az egészséges szép s tömör legyen.

A készítmény ártalmatlanságáért teljes garanciát vállalok.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A kinek

ismeretség híján

háztartásra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztára,
kulcsárra,
vécselelőre,
kertészre.kulcsárra,
gazdaszoyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

stort,
songorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást, stb.
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,kocsit,
lovat,
halászatot,
telket,

Aki

mindeneket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban értekezni, ha az**„ARADI KÖZLÖNY”**
kis hirdetési
rovátat használja.

Jóforgalmu fűszerüzlet

Átadó más vállalat miatt rögtön.
Cím a kiadóban. 1026

Keresek

egy szerény házas kisasszonyt
cukrászdám részére. Wild Ferenc,
cukrász. 1027

Jrodal leendőkbek

járta fiatal ember alkalmazást ke-
res. Cím a kiadóhivatalban. 1032

Kiadó

8 utcai, 8 udvari, fürdőszoba, kony-
ha, éléskamra és minden hozzátar-
tozóval, teljes emelet, május 1-re
Fábián-utca 9. Bővebbet ifj. Ko-
petkó Károly cégnél. 965

Maculatura papir

kapható Pichler Sándor papirke-
reskedésében, Szabadság-tér 1. 939

Deák Ferenc-utca

40. sz. házban egy modern, ké-
nyelmes lakás, mely áll 8 szoba
és minden hozzátartozó mellékhe-
lyiségből május 1-sőre kiadó. Bő-
vebbet ugyanott. 770

Telefon 348.

Husserl Manó
bádogos

vizvezeték szerelő.

Javítások 161

olcsón és gyorsan.

Arad, Szt. Pál-utca 11.

Tavaszi divat album

utcai, házi toilette, costum, blous
és alj, valamint gyermek divat-
album. Összesen 700 divatképet
tartalmaz, a vaskos könyv ára K.
2.50. Kap-ható Ingusz I. és Fia
könyvkereskedésében Arad. And-
rássy-tér 16. és Weitzer János-utca.
Megjelentek az összes francia nagy
tavaszi divatlapok. 671

Kerestetik

szerény igényű francia klasszony
3 gyermek mellé. A gyermekek
10, 6 és 5 évesek. Ajánlatokat
„Francia kisasszony” jellegével to-
vábbit a kiadóhivatal.

Főterti bolt kiadó

Andrássy-tér 8. számú házban.
Bővebb felvilágosítást ad az Aradi
Közlöny kiadóhivatala.

Megjelent

Czánt H.: Téli Turisztika, Alpiniz-
mus és katonai szolgálat a hegy-
vidéken — turisták, alpinisták,
vadászok, erdészek és erdőőrök
használatára. 80 illusztrációval, 2
térképpel. A mű minden világ-
nyelven megjelent. Ára füzve 5
korona, kötve 6.50. Vidékre az
összeg és 20 fill. portó beküldése
ellenében küldöm. — Kerpel Izso,
könyv és papirkereskedése Aradon
Andrássy-tér 20 sz. Telefon 385.
525

Telefon 135.

GELLER I.

ékszerész.

**Zsebórák
és VALÓDI
ezüstárak**
nagy raktára.**ARAD,**

Andrássy-tér 14.

Uj női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLO

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a

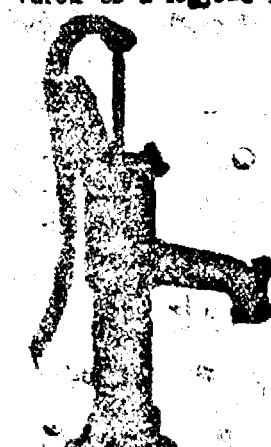
Van szerencsém a n. é. városi
és vidéki nagyközönség b. figyel-
mét felhívni ujennan megnyitott**női és férfi szabó
műtermemre,**hol minden e szakmába vágó mun-
kát legialásesebben s legelőnyösebb
ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László,
női és férfi szabó, Szabadság-tér
1. szám alatt. 531Az OLLA több mint 2000 orvos által
legmegbízhatóbbnak ajánlva.Következő azonban, hogy a szállítója annak
csak OLLA-t adjon és ne engedjen magá-
nak csekélyebb ártékú előny utáni szándékát mint
egy jó feldolgozó. — Az előírtak helyek
kínálatát, árjegyzékét és eredeti propagan-
da reklámot ingyen küld az OLLA gummi gyár
Wien 11/194. Praterstrasse No. 22. 57.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyukés hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyári
árakon.A szivattyú hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
héjak és egyéb tisztátalanságok
azonnal továbbittatnak, ezáltal a sziv-
attyú nem romlik és a bort nem
rothtatja, a gépezet jó működé-
sért 8 évi jótállás, ingyen javítás**Tüzi-fecskendők**Golyó szelepekkel. Kész-
leteknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
sért 8 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű beílt
gummirozott
kendercsövek
a legolcsóbb
árban**Kutak**a hozzávaló
csövekkel
olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.**Hönig Ottó**M. kir. szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyú készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz

Legtinomabb

impregnált

női havi kötők

tucatonként 1 korona
80 egyszerű övek 90
fillér és Tricot övek 3
korona 20 fillérért
kaphatók.**Földes Kelemen**

gyógyszertárában

Aradon, Deák Ferenc-
utca 11 szám.

881

Van szerencsém igen tisztelt
vevőmet és a nagyközönséget ér-
tesíteni, hogy**Czipész-üzletemet**

műhelyemmel együtt

**Boros Béni-tér 9. sz.
alá helyeztem át,**hol raktáron tartok saját készit-
ményű mindennemű női- és férfi-
cipőket legutányosabb árak mellett.Mérték utáni rendeléseket izlé-
ses kivitelben pontosan elkészíték
ugyszintén javításokat is.További szíves pártfogást kér,
kitünő tisztelettel**Czernóczky Imre,**

uri és női cipész. 561

1848—1910.

Hirdetmény.Egy bécsi gyár „Grana étel-
zsir” elnevezés alatt olyan olajat
hoz forgalomba, melyet az állandó
felülbíró tanács az országos m.
kir. chemiai intézet és a székes-
fővárosi vegyészeti és élelmiszer-
vizsgáló-intézet meg-eg-y-ző vizsgá-
lati adatai alapján közönséges rep-
ceolajnak minősített.A földmívelésügyi miniszter-
nek intézkedése alapján erről a
nagyközönséget tájékoztatás végett
azzal értesítjük, hogy ezen gyárt-
mány nem zsir s mint ilyen csak
„repceolaj” megjelölésével hozható
forgalomba.

Arad, 1910. évi január hó 29.

A városi tanács.

TELEFON 58.

TELEFON 58.

Aki szilárd és tartós, legjobb minőségűnek elismert

homokmész-kő téglát

kiván beszerezni, kérjen árajánlatot

**az első perjámosi téglagyár és
mészégető aradi fióktelepétől.**

Iroda és gyár az Óvár-téren. 676

Tisztelettel

Böser Mihály és Társai.